

ROSTRA ECONOMICA

November 2003 Jaargang 48 nr. 249

Sefa

Miljoenennotadebat

Rostra Economica Congres

ENCORE

Ernst & Young

De gemiddelde Ernst & Young'er is intelligent, staat ergens voor, straalt zelfvertrouwen uit en heeft plezier in zijn werk. Hij durft zichzelf te zijn en wil zich ontwikkelen tot een vakbekwame professional die kwaliteit levert aan zijn klanten. En is dus allesbehalve gemiddeld! Theo Koelman is zo iemand. Wat maakt hem zo bijzonder?

Wie zijn je helden? Waarom?

Kevin Spacey in 'The usual suspects'. Hij is de hele film lang 'in control'. Da's knap. Hij is een voorbeeld voor mij. Hij heeft de touwtjes in handen, manipuleert. Dat wil ik ook, op een positieve manier. Zo'n houding kun je in je werk goed gebruiken. Strategieën bedenken om dingen voor elkaar te krijgen.

Wat denk je dat je collega's van je vinden?

Een extraverte persoonlijkheid. Iemand die z'n emoties deelt; die de boel bij elkaar houdt. Gaat graag als laatste weg uit kroeg of restaurant. En verstaat z'n vak.

Wat vind je het meest irritant aan je vak?

Je moet altijd blijven lezen. Als je dat niet doet, kun je je vak niet meer goed uitoefenen.

Als je dit werk niet deed, wat deed je dan?

Huizen bouwen. Dat je er langs kunt rijden en zeggen: 'Dat heb ik gemaakt'.

Wat de medewerkers van Ernst & Young zo bijzonder maakt, lees je op www.ey.nl/bijzonder.

A man with short brown hair and a slight smile is wearing a light pink long-sleeved button-down shirt. The shirt has a pocket on the left side and the Dutch question "En wat maakt jou zo bijzonder?" embroidered on the right chest in a cursive font. He is also wearing a brown leather belt and light-colored plaid trousers. The background is a bright blue sky with soft white clouds.

*En wat
maakt jou zo
bijzonder?*

 ERNST & YOUNG

Quality In Everything We Do

Inhoud

Column Heertje	5
Kwaliteitszorg Onderwijs	6
Bosal	7
Marktwerking aan de Amstel: ENCORE	8
Dat wil ik ook!	11
Europe, A Spanish perspective	12
Rostra Economica 50 jaar Congres	18
Sefa Front	22
The Big Apple (2): Running out of time	24
Miljoenennotadebat	26
Minister Hoogervorst op dreef	27
Shell embraces a world	28
Studieverenigingen	29
Concertagenda	30

Waarde lezer,

De Rostra Economica had 9 oktober haar 50 jarig jubileum Congres. Een mijlpaal, ons faculteitsblad is daarmee het oudste faculteitsblad van Nederland.

Het thema van het congres was: "De uitbreiding van de EU, bouwen aan een sterker Europa?" Prominente economen, zoals Willem Bouter (chief-economist EBRD), Rick van der Ploeg, Sweder van Wijnbergen en Clingendael expert Hans van der Meulen gaven hun visie. In deze editie een uitgebreid verslag over het congres. En ook Europa vanuit een Spaans perspectief.

In deze editie ook uitgebreid aandacht voor marktwerking. Door de toenemende liberalisering van markten zocht het ministerie van Economische Zaken naar advies bij de wetenschap. Zij verzocht drie Nederlandse universiteiten een voorstel te schrijven met ideeën omtrent een marktwerkingeninstituut. Onze faculteit schreef het winnende voorstel. Op invitatie een artikel van de wetenschappelijke directeur van het instituut Jeroen Hinlopen, over marktwerking.

Verder aandacht voor het Bozal arrest, dat grote gevolgen heeft voor de belastingdienst en ondernemingen. Het miljoenennota debat. Ook een opinie stuk over de subsidie snoei van minister Hoogervorst, een artikel over Shell. En natuurlijk onze vaste columnist en oud-redacteur Professor Arnold Heertje.

Namens de gehele redactie,

Robert Picauly
Hoofdredacteur

Colofon

Hoofdredacteur
Robert Picauly

Plv.Hoofdredacteur
Marileen Kan

Redactie
Bernard Bak
Irina Fetisova
Katrin Malin
Anastassia Tcherneva
Laura Dávila López

Lay-out
Yvin Hei

Adreswijzigingen
Studentenadministratie
Binnengasthuisstraat 9
1012 ZA Amsterdam

Jaarabonnement
6 nummers voor 15 euro

Voor reacties, brieven en open sollicitaties is de redactie te bereiken op:
Kamer E002
Roetersstraat 11
1018 WB Amsterdam
telefoon 020-5254024
E-mail adres: rostra@sefa.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming van de redactie of de externe auteur overgenomen worden. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van ingezonden stukken en behoudt zich het recht voor deze in te korten.

Oplage
3500

Advertenties:
KPMG
Ernst & Young
DNB
Belastingdienst

Tarieven op aanvraag verkrijgbaar
Opdrachten schriftelijk ter attentie van acquireur
Sefa: Jörn Tiele, tel 020-5254025
e-mail: bestuur@sefa.nl

Zet- en drukwerk
Grafplan Nederland B.V., Enkhuizen

Wat zou ik doen als ik nu economie zou gaan studeren? Welke colleges zou ik volgen? Welke vakken uit mijn eigen studententijd zou ik missen?

Laat ik met de laatste vraag beginnen. Het ontbreken van de colleges handelsrecht en burgerlijk recht is een tekort in de opleiding. Een beetje juridisch denken is voor elke econoom van belang. Als er binnen de faculteit niet in het tekort wordt voorzien, moet naar elders worden uitgeweken. Het valt niet mee om tegenwoordig nog een jurist van formaat aan te treffen, maar eventueel moet een treinkaartje worden gekocht. Tegenwoordig zijn er geen colleges economische geschiedenis meer verplicht. Een enorme verschraving van de studie. Gelukkig zijn er wel uitstekende historici in de buurt. Ik zou hun lessen volgen. Economische aardrijkskunde is lang geleden van het toneel verdwenen. Aan de faculteit was Jan Lambooy verbonden die op innovatieve wijze ruimtelijke economie gaf. Iets daarvan wordt node gemist. Een nieuw vak als economische analyse van het recht prijkt nog steeds niet op de lijst van vakken. Er is ook geen hoogleraar voor.

Van een brede opleiding algemene economie is strikt genomen geen sprake meer. De belangstelling gaat overwegend uit naar de bedrijfseconomie. Toch worden er allerlei onderdelen van de algemene economie gegeven, vaak op hoog niveau. Alleen de overkoepelende samenhang ontbreekt. Mijn strategie zou zijn de beste beoefenaren van de economische wetenschap in de faculteit op te sporen. Ik zou hun formele programma's volgen, ook al erger ik mij bont en blauw aan het absurde puntensysteem. Wat een "passionkiller" voor wetenschappelijke nieuwsgierigheid. Daarom zou ik in overleg treden over een verdieping op vrijwillige basis. Als voogd zou ik op zoek gaan naar iemand uit de sfeer van de wiskundige economie of iemand met grote kennis van de wiskundige economie. Het aardige is immers dat in onze faculteit best voortreffelijke hoogleraren rondlopen. Ik heb alleen de indruk dat ze vrijwel onbereikbaar voor de studenten zijn. De bureaucratie ontmoedigt het leggen van contacten. Zouden er geen studenten meer zijn, die willen weten aan wie de Nobelprijs voor economie dit jaar is gegeven en waarom? De faculteit zou toch op de een of andere wijze belangstelling voor het vak moeten wekken door een voordracht over de Nobelprijs te organiseren? Waarom treedt de vakgroep econometrie niet voor het voetlicht nu dit jaar de prijs wordt uitgereikt voor de intelligente analyse van tijdreeksen? Kortom, kwaliteit en versplintering gaan zozeer hand in hand dat de student door de vele boompjes het grote bos niet meer ziet.

Buiten de faculteit zou ik nu intensief de colleges wiskunde gaan volgen. Intensiever dan in de jaren 1951/1954. Analyse, differentiaalvergelijkingen, topologie en lineaire algebra moeten serieus worden gedaan. Verder kan tegenwoordig geen enkele econoom ontkomen aan de speltheorie. De beste Nederlandse speltheoreticus met internationale faam is Eric van Damme in Tilburg. Dus dat wordt weer een treinkaartje. Aanvullende colleges over Nash in de faculteit.

Gemakkelijk kan de indruk ontstaan dat mijn lievelingspakket veel uitgebreider is dan tegenwoordig voor mogelijk wordt gehouden. Toch berust deze zienswijze op schijn. Als algemeen economen moesten wij ook nog heel wat bedrijfseconomie verwerken. Weliswaar van het dogmatische type, want gedictieerd door de Amsterdamse School, maar toch. De studie was in vijf jaar te doen, maar de meesten verbleven ten minste zes jaar aan de faculteit. Maar die hebben dan wel allemaal een boek uit de bibliotheek gehaald, dat over economie gaat. En misschien ligt daar wel het grootste tekort van de huidige generatie studenten. Zij hebben wel eens gehoord van Albert Heijn, Dirk van den Broek en Vroom en Dreesmann, maar niet van Tinbergen, Keynes of Samuelson. Daarin moet verandering komen. Zelfs voor de bedrijfseconomen.

A. Heertje.

Kwaliteitszorg Onderwijs

De afdeling Kwaliteitszorg Onderwijs heeft tot taak de kwaliteit van het onderwijs te bewaken en waar nodig te verbeteren. Één van de middelen die de afdeling voor uitvoer van deze taak inzet is het verzamelen van gegevens over een vak door middel van een systematische vakkevaluatie. Met behulp van deze gegevens kan een 'stand van zaken' worden bepaald met betrekking tot een vak en in overleg met de onderwijsgeevenden kan bekeken worden waar aanpassingen noodzakelijk zijn en hoe deze gerealiseerd kunnen worden. Het betreft dan aspecten t.a.v. het ontwerp, de vormgeving en de onderwijs uitvoering van het vak. Er wordt naar gestreefd elke 3 jaar alle vakken aan bod te laten komen via een uitgebreide enquêtering en jaarlijks door middel van een verkorte enquêtering.

Digitale enquêtering

De afdeling Kwaliteitszorg Onderwijs is het vorig studiejaar begonnen de vakkevaluaties te digitaliseren. Ook dit studiejaar worden de vragenlijsten digitaal aangeboden. De enquêtes worden op de Blackboard-site van het betreffende vak geplaatst met een aankondiging onder de rubriek 'Announcements'. Tevens krijgen de studenten een E-mail met daarin opgenomen een directe link naar het (digitale) vragenformulier. Voordelen van deze wijze van enquêteren voor de afdeling zijn een snellere en efficiëntere verwerking van de gegevens via SPSS en de mogelijkheid specifieke gegevens te kunnen koppelen. Een voorbeeld daarvan is het aantal studenten dat tentamen deed af te zetten tegen de tentamenresultaten, ook over een reeks van jaren (rendementsgegevens). Om de koppelingen digitaal mogelijk te maken is de vraag opgenomen wat je studentnummer is. Dit is echt alleen om die reden gedaan en de gegevens worden strikt vertrouwelijk verwerkt!

Respons; betrouwbaarheid van de enquêtes

Het is voor de betrouwbaarheid van de gegevens van groot belang dat de respons op de vragenlijst zo groot mogelijk is. De afdeling kwaliteitszorg onderwijs doet dan ook een dringend beroep op jullie, de studenten, om de vragenlijst in te vullen (antwoorden aan te klikken) en terug te sturen. Het kost niet veel tijd en je helpt mee de kwaliteit van het onderwijs (ook van vakken die je eventueel zelf nog moet volgen verder in je opleiding) te waarborgen en te verbeteren.

Studenten klankbordgroep

Naast het invullen van de digitale vragenlijsten heb je ook nog een andere, meer persoonlijk gerichte mogelijkheid een bijdrage aan onderwijskwaliteit te leveren. Voor een te evalueren vak wordt door de docent een studentengroep samengesteld; de klankbordgroep (KBG) die in de periode dat het vak aangeboden wordt een drietal keren bij elkaar komt. Je wordt uitgenodigd daarin zitting te nemen tijdens het eerste college van het vak. De eerste bijeenkomst is een korte kennismakings- bijeenkomst over de evaluatieprocedure in het algemeen en wat jullie inbreng kan zijn. Op de 2e bijeenkomst wordt, al dan niet n.a.v. de uitkomsten van een mini-enquête, ingegaan op hoe het vak tot dusver loopt, of er bijstellingen nodig zijn en welke (dit moet dan in de relatief korte beschikbare tijd wel haalbaar zijn). De 3e bijeenkomst vindt plaats onder voorzitterschap van één van de medewerkers kwaliteitszorg onderwijs (Bert ten Boske). Er wordt gesproken over de uitkomsten van de digitale enquêtes, de interpretatie ervan en eventuele aanpassingen / verbeteringen ten aanzien van het vak. De tijdsinvestering is in totaal ongeveer 3 uur en je krijgt er een boekenbon voor ter waarde van € 10,00 en een verklaring van de directeur van het OWI dat je hebt meegewerkt aan de kwaliteitsverbetering van het onderwijs.

Terugkoppeling

Een samenvatting van de resultaten van de enquêtes en de voorgenomen aanpassingen voor het geëncquêteerde vak zullen gepubliceerd worden in dit blad 'Rostra Economica'. De student-leden van de klankbordgroep krijgen een uitgebreide terugkoppeling.

Bosal

tekst: **Bernard Bak**

Voor menig student die deze titel leest, gaat er wellicht niks dagen. Maar voor fiscaal Nederland is Bosal inmiddels een begrip. Dit artikel zal in vogelvlucht behandelen waarom het Bosal-arrest zo belangrijk is, voor zowel de belastingbetaler, als de fiscus. En de consequenties voor beide partijen.

Voorgeschiedenis

Bosal Holding BV is een Nederlandse vennootschap die houdster-, financierings- en licentie/royaltyactiviteiten verricht en die belastingplichtige is voor de Nederlandse vennootschapsbelasting. Met betrekking tot het belastingjaar 1993 heeft zij kosten ten bedrage van 3 969 339 NLG (1 801 287 EUR) gedeclareerd in verband met haar deelnemingen in vennootschappen die in negen andere lidstaten zijn gevestigd. Bosal heeft om aftrek van deze kosten van haar eigen winst verzocht.

De Inspecteur van de Belastingdienst heeft geweigerd de gevraagde aftrek toe te staan. Het Gerechtshof te Arnhem, waarbij Bosal beroep heeft ingesteld tegen deze weigering, heeft de Inspecteur in het gelijk gesteld. De Hoge Raad der Nederlanden, waarbij Bosal beroep in cassatie heeft ingesteld, heeft het Hof van Justitie gevraagd of het gemeenschapsrecht zich tegen de Nederlandse regelgeving verzet.

Het Hof stelt vast dat de Nederlandse wetgeving de oprichting van dochterondernemingen in andere lidstaten belemmert en dus in strijd met het gemeenschapsrecht is. Een moedervennootschap zou er immers van kunnen worden weerhouden haar activiteiten uit te oefenen via een in een andere lidstaat gevestigde dochteronderneming, aangezien dergelijke dochterondernemingen in het algemeen geen winst behalen die in Nederland belastbaar is.

Hierop heeft de staatssecretaris prejudiciële vragen gesteld aan het Europees Hof. Hierop is geageerd door de Advocaat-Generaal van het Europees Hof. In zijn conclusie van 24 september 2002¹ concludeert de AG terecht dat als de moeder-dochterrichtlijn een rechtvaardiging voor de Nederlandse regeling zou bieden, deze in zoverre in strijd zou kunnen zijn met het EG-verdrag dat van hogere orde is. De AG toetst art. 13, eerste lid, toch ook aan de moeder-dochterrichtlijn. Hij constateert dat de moeder-dochterrichtlijn zelf het resultaat van een belangenafweging is, en dat daarom de bepalingen eng dienen te worden uitgelegd en dat er geen ruimte is voor verdere beperkingen dan die die expliciet uit de richtlijn voortvloeien. Dat betekent dat, waar de richtlijn de mogelijkheid biedt om de kosten van de deelneming niet in aftrek toe te laten, deze slechts voor het geheel, maar niet gedeeltelijk, kan worden toegepast. Met andere woorden, de beperking van de niet-aftrekbaarheid tot kosten die niet middellijk dienstbaar zijn aan de in Nederland belaste winst is in strijd met de moeder-dochterrichtlijn. Kort gezegd: Voor deelnemingen die binnen de EU zijn gevestigd en die onder een Nederlandse BV hangen, zijn de kosten van die deelnemingen inzake de winstbepaling van de Nederlandse BV aftrekbaar.

Praktijk

Hoe werkt het bovenstaande uit in de praktijk!? BV's die deelnemingen in de EU hadden, konden nu op grond van de conclusie van de AG hun kosten van die deelneming in aftrek brengen. Dit gebeurde bij de aangifte, alwaar men bij de toelichting het standpunt innam van de AG. Hoewel het hier voorlopige regelgeving betrof is de conclusie van de AG toch rechtsgeldig. De Nederlandse BV's waarop deze conclusie van toepassing was, maakten hier dan ook gretig gebruik van. De fiscus zag dit met lede ogen aan. Echter, de laatste strohalm die nog restte was de uitspraak van het Europees Hof zelf.

18 september 2003

Op 18 september 2003 kwam eindelijk het hoge woord van het Hof zelf. De conclusie was eigenlijk min of meer hetzelfde wat de AG al een jaar eerder had uitgesproken. De kosten konden dus in aftrek worden gebracht. Dit heeft verstrekken de gevolgen. Dit zou volgens ramingen de fiscus 1 a 2 miljard gaan kosten. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er voor 2004 (alweer) wetswijzigingen op stapel liggen. De vraag die dan gesteld kan worden: Zijn de op handen zijnde wijzigingen niet in strijd met het EU-recht? Wellicht kom ik daar volgend jaar op terug.

De conclusie van zowel het Hof en de AG hebben in de praktijk nog een verdere werking. Waar het in deze casus ging om deelnemingen binnen de EU, wordt er niet gesproken over landen waarmee Nederland Associatieverdragen mee heeft. Veelal zijn dit landen die kandidaat zijn als het gaat om betreding van de EU. Echter, voordat dat aan de orde is stelt de belastingbetaler zich nu al op het punt dat er geen verschil mag zijn tussen een EU-deelneming of een deelneming die gevestigd is in een land als bijvoorbeeld Hongarije.

Ongetwijfeld zal de zaak Bosal nog een vervolg krijgen.

¹ HvJ 24-09-2002 C-168/01

² VN 2003/46.10

Marktwerving aan de Amstel: **ENCORE**

Jeroen Hinloopen

Universitair Hoofddocent Industriële Organisatie, FEE/AE

Wetenschappelijk Directeur ENCORE

Het afgelopen decennium is Nederland overspoeld door tal van marktwerkings- en mededingingsbevorderende beleidsmaatregelen; de win-keltijden zijn verruimd, de notaristarieven zijn vrijgegeven, de taximarkt is opengebrouwen, en het zijn tegenwoordig private partijen die de electriciteit bij huishoudens afleveren. De aanzet tot meer marktwerking in de polder is gegeven door het eerste paarse kabinet met de operatie Marktwerking, Deregulering, en Wetgevingskwaliteit (MDW). Deze operatie bestond (en bestaat) uit analyses van tal van deelmarkten (MDW-projecten) om te bezien in hoeverre de werking van deze markten verbetert kon en kan worden door meer markt en minder overheid. De MDW-projecten beslaan in principe alle markten, zoals die voor onderwijs, de benzine-markt, de markt voor landbouwmachines, de markt voor gezondheidszorg, noem maar op. Tegelijkertijd werd door het eerste paarse kabinet, mede gevoed door de wind die vanuit Brussel begon te waaien, een meer fundamentele beleidsdiscussie gevoerd over de werking van markten in het algemeen. Uiteindelijk heeft deze discussie geresulteerd in de invoering van de Mededingingswet op 1 januari 1998.

Deze wet regelt in algemene zin de werking van markten; ondernemingen mogen niet samenspannen om de marktprijs kunstmatig hoog te houden, en indien een onderneming over een machtige positie op een markt beschikt dan mag de betreffende onderneming deze positie niet misbruiken. Met de invoering van de mededingingswet werd ook een algemene toezichthouder op de marktwerking in het leven geroepen: de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa). Deze toezichthouder ziet erop toe dat marktpartijen zich netjes aan de mededingingswet houden. Zo niet dan kan zij boetes uitdelen die kunnen oplopen tot 10% van de totale jaaromzet (wereldwijd) van de betreffende onderneming(en).

Over het succes van al de marktwerkingsbevorderende beleidsmaatregelen wordt wisselend gedacht. Langer kunnen doorwinkelen zal voor menig tweeverdiener een uitkomst zijn, en een lager notaristarief voor de uitdraai van een hypotheekacte is nooit weg, maar het vinden in Amsterdam van een betaalbare taxi die bovendien de weg weet is bepaald geen sinecure. Zijn de zegeningen van meer marktwerking in de polder wel zo groot als op voorhand gedacht werd?

Economen zijn geneigd om meer marktwerking met open armen te ontvangen. Immers, hoe beter prijzen hun rol van informatiedrager kunnen vervullen hoe beter de daarbij behorende allocatie van schaarse middelen. En dat betekent niet alleen een verbeterde verdeling van deze middelen op de korte termijn, ook de prikkels om te innoveren en daarmee de bepaling van de kwaliteit van toekomstige produkten en productieprocessen komen beter en vaak sterker naar voren. Overheidsingrijpen in de werking van markten wordt vooral nodig geacht wanneer er sprake is van externe effecten; het gedrag van een agent heeft invloed op anderen zonder dat onze agent daarmee rekening houdt. Als deze effecten nu positief zijn (denk aan het weglekken van innovatieve kennis) dan is de overheid geneigd om de onderliggende activiteit te stimuleren (zoals het subsidiëren van Onderzoek & Ontwikkeling). Zijn de effecten daarentegen negatief (denk aan het vervuilen van het milieu) dan probeert de overheid de onderliggende activiteit in te dammen (zoals het opleggen van een milieueffing). Maar bij het opstellen van een hypotheekacte komt er geen extern effect aan te pas. Waarom zouden we dan de notaristarieven bij wet moeten vastleggen?

Toch is het niet zo dat het zonder meer vrijgeven van markten altijd resulteert in een verbetering van de marktwerking. Een belangrijke voorwaarde daarvoor is dat er "voldoende effectieve concurrentie" in de markt aanwezig is zodat het ontstaan van buitensporig hoge prijzen wordt uitgesloten. Als Nederland slechts één producent van electriciteit zou hebben en deze producent staat het vrij om de prijs van electriciteit te bepalen, dan ligt het voor de hand dat deze prijs heel erg hoog zal zijn. Immers, consumenten hebben geen keus; het is stroom voor deze hoge prijs of helemaal geen stroom. Weinigen zullen dusdanig principieel zijn dat ze zich dan maar laten afsluiten van het electriciteitsnet.

Nu kent Nederland meerdere producenten van electriciteit. Maar zijn het er genoeg om de prijzen niet de pan uit te laten rijzen? En wat is precies "een niet te hoge prijs"? En gaan de weinige aanbieders van electriciteit niet samenspannen om de prijs kunstmatig hoog te houden? En als ze dat nu niet doen, waarom zullen ze dat in de toekomst niet gaan doen? En is het mogelijk voor andere, nieuwe aanbieders om tot de Nederlandse electriciteitsmarkt toe te treden? Zo niet, welke spelregels moet de overheid dan invoeren om dit wel mogelijk te maken? Kortom, is in meer of mindere mate voldaan aan de voorwaarden die ervoor zorgen dat de vrije marktwerking daadwerkelijk resulteert in een verhoging van het totale economische surplus dat in principe op markten aanwezig is?

Deze vragen zijn vooral van belang indien de markt waarover het gaat maar bedient wordt door een beperkt aantal producenten. In dit type markt is er vaak sprake van niet perfecte concurrentie. Kort gezegd zijn niet perfect concurrerende markten, markten waar individuele aanbieders invloed hebben op de prijs. Alleen in de wereld van volledige vrije mededinging is dit niet het geval, maar dit type markt is meer een theoretische benchmark dan dat het een praktijksituatie beschrijft. Het meest extreme geval van een niet perfect concurrerende markt is dat van een monopolie: er is slechts één aanbieder. Maar ook deze situatie komen we in de praktijk zelden tegen. En als er al monopolies zijn dan betreft het veelal produkten en/of diensten die door de overheid zelf worden aangeboden. Denk bijvoorbeeld aan het oppompen van grondwater en de aflevering van dit water aan individuele huishoudens. Dit hele productieproces in (vooral)snog in handen van de Nederlandse overheid. >>

De meest voorkomende situatie van niet perfect concurrerende markten is dat van een (internationaal) oligopolie: een kleine groep van ondernemingen (meestal minder dan vijf) neemt het leeuwendeel van de totale produktie voor haar rekening (meestal meer dan 85%). Deze marktconstellatie is typerend voor verreweg de meeste markten op de wereld, van de automobiemarkt tot de waspoedermarkt, van de markt voor studieboeken tot de markt voor bakstenen; steeds is het weer een kleine groep ondernemingen die verantwoordelijk is voor een groot deel van de totale (wereld) produktie. Wanneer nu oligopolistische markten worden gereguleerd is het van groot belang dat er vantevoren goed wordt nagedacht over de prikkels die de afzonderlijke marktpartijen hebben nadat de markt is vrijgegeven. Zo kunnen notarissen besluiten dat ze een provincie in een aantal deelregio's onderverdelen en dat ze niet in elkaars gebied actief consumenten ronselen. Maar ook kunnen ze het aantal plaatsen voor kandidaatnotarissen laag houden zodat het aanbod van (toekomstige) concurrenten kunstmatig laag wordt gehouden. Daarnaast kunnen ze besluiten om alle notaristarieven uit te wisselen zodat snel bekend wordt wanneer één notaris het waagt om z'n prijzen te verlagen. Indien nu alle notarissen hier direct op reageren met eenzelfde prijsverlaging dan wordt de prikkel tot een éénzijdige prijsverlaging sterk verminderd.

Het deelgebied van de economische wetenschap dat zich met name richt op het doorgronden van de werking van niet perfect concurrerende markten wordt aangeduid met de term Industriële Organisatie (een andere vaakgebruikte term is Industriële Economie). Een belangrijk onderwerp voor IO economen is de mate waarin en manier waarop individuele aanbieders rekening houden met elkaars gedrag. Dit noemen we strategische interactie. Zo kan de bouw van een nieuwe vrachtwagenfabriek door Volvo een signaal voor Scania betekenen dat Volvo van plan is het aanbod van vrachtwagens te vergroten, en daarmee de prijs verlagen. Scania kan dan besluiten om ook een nieuwe fabriek neer te zetten, al was het alleen maar als signaal richting Volvo dat ook Scania de produktie kan gaan vergroten, en dan daalt de prijs nog meer. Het eind van het liedje zou dan kunnen zijn dat beide ondernemingen een nieuwe fabriek bouwen en dat beiden hier geen gebruik van gaan maken; de extra gecreëerde productiecapaciteit dient uitsluitend als afschrikmiddel.

Helaas is het vakgebied Industriële Organisatie op Nederlandse economiefaculteiten lange tijd een ondergeschoven kindje geweest, waarbij de Faculteit Economie en Econometrie van de UvA middels Professor H. W. de Jong jarenlang de uitzondering is geweest. In een rapport uit 1995 van de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) over de kwaliteit van het Nederlandse universitaire economie onderwijs en onderzoek meldt een internationale visitatiecommissie bestaande uit internationaal gerenommeerde economen dat:

Applications to industrial markets and related problems of antitrust policy are very rare, however. This does not come as a surprise, given the relative lack of interest in the underlying theory of oligopoly. Theoretical and applied research in this area, however, would be of considerable importance, in view of the emergence of active competition policy in the Netherlands. This area seems under-researched in the Netherlands.

Een direct gevolg van deze onderontwikkeling is dat de door Nederlandse universiteiten afgeleverde economen in hun opleiding te weinig in aanraking zijn geweest met de economische theorieën rond de werking van niet perfect concurrerende markten. Maar het zijn juist de economen die hier wel veel weet van hebben die de beleidsinstituten zoals het Ministerie van Economische Zaken en regulatoren zoals de NMa, de Dienst Toezicht Electriciteitswezen (DTE) en de Onafhankelijke Post en Telecom Autoriteit (OPTA) nodig hebben! Een ander gevolg is dat de onderzoekscapaciteit van universiteiten en onderzoeksbureaus in Nederland vaak moeite hebben om de vragen omtrent mededinging en regulering te beantwoorden; ook voor hen is het moeilijk het juiste personeel aan te trekken. In de jaren negentig waren het dan ook vooral buitenlandse consultants die de Nederlandse overheid van advies voorzagen omtrent de implementatie van marktwerking op specifieke deelmarkten.

Begin deze eeuw hebben het ministerie van Economische Zaken, de NMa en de OPTA de handen ineen geslagen en een drietal universiteiten waaronder de UvA gevraagd om met ideeën te komen omtrent een marktwerkingsinstituut. Dit instituut zou het vakgebied Industriële Organisatie in Nederland een impuls moeten geven zodat op termijn de onderzoekscapaciteit op het vakgebied Industriële Organisatie vergroot en verbeterd wordt en het aantal economen dat door Nederlandse universiteiten wordt afgeleverd met kennis van marktwerkingsvraag-

stukken zal toenemen. Om meteen de daad bij het woord te voegen waren de drie universiteiten in een echte competitie verwickeld bestaande uit een aantal rondes. In het begin moesten voorstellen op papier worden gezet, later moesten deze worden toegelicht bij de opdrachtgevers, een soort sollicitatiegesprek. Het goede nieuws is dat uiteindelijk de FEE de wedstrijd heeft gewonnen.

Het winnende voorstel van de FEE beschrijft de opzet van een Economics Network for Competition and Regulation, kortweg ENCORE. Zoals de naam al suggereert hebben we gekozen voor het opzetten van een netwerk van economen uit binnen- en buitenland, ENCORE fellows genaamd, met bewezen expertise op het vakgebied Industriële Organisatie. Het is nu de bedoeling dat de beleidsmakers uit Den Haag via ENCORE in contact komen met de Fellows door specifieke vragen via ENCORE binnen het netwerk te verspreiden. De administratieve start van ENCORE was op 1 december 2002; de officiële start van ENCORE was afgelopen april tijdens een groots opgezette startconferentie met sprekers uit binnen- en buitenland. Inmiddels bestaat het netwerk uit 36 fellows, allen verbonden aan zeer goede universiteiten in de Verenigde Staten en/of Europa, verspreid over 7 landen.

Naast het opzetten en onderhouden van het Fellows netwerk organiseert ENCORE tal van activiteiten, waaronder workshops over specifieke onderwerpen ("is toegenomen markttransparantie altijd goed voor de marktwerking?"), een jaarlijks congres rondom een specifiek thema (het congres in 2004 zal gaan over "het meten van concurrentie"), een jaarlijks terugkerende wedstrijd voor de beste afstudeerscriptie binnen het vakgebied Industriële Organisatie waarbij de winnaar 3000 euro krijgt (de inzending die op de tweede plaats eindigt krijgt 1500 euro en de derde plek is nog altijd goed voor 500 euro), en een stagepool voor studenten die (gaan) afstuderen op een IO onderwerp. De operationale kern van ENCORE is haar website: www.encore.nl. Op deze website is alle relevante en up-to-date informatie omtrent de activiteiten van het netwerk.

Het vestigen van ENCORE binnen de FEE heeft ook een positieve impuls gegeven aan het vakgebied Industriële Organisatie binnen de FEE. Het Nederlandstalige economieprogramma voorzagt altijd al in een basis-, verbredings-, en mastervak Industriële Organisatie. Sinds korte tijd worden alle IO vakken ook in het Engels aangeboden binnen de Bachelor of International Industrial Organization. En vanaf september 2004 gaat de eenjarige Master in International Industrial Organization van start. Kortom, studenten die zich willen specialiseren in marktwerkings- en mededingingsvraagstukken kunnen hun hart ophalen aan de FEE!

Jeroen Hinloopen (1968) is Associate Professor of Industrial Organization at the University of Amsterdam, Research Fellow of the Tinbergen Institute, Academic Director of the Economics Network for Competition and Regulation (ENCORE), and member of the Editorial Board of the Review of Industrial Organization.

He graduated in econometrics at the Erasmus University Rotterdam (1993) after which he completed his Ph.D. in economics at the European University Institute, Florence (1997).

In 1998 he won the EARIE prize for his essay "On the econometric robustness of empirical research in Industrial Organization".

He has worked in several policy institutions (European Commission, Dutch Central Bank and the Dutch Ministry of Economic Affairs) and was also affiliated with the University of Copenhagen and Delft University of Technology

Dat wil ik ook!

tekst: Jeroen Hinloopen

Vrije werking van de markt, marktwerking, kan resulteren in heel wat moois; prijzen vervullen hun rol als informatiedrager optimaal zodat schaarse produktiemiddelen worden beloond volgens hun marginale produkt. Bovendien kiezen consumenten de consumptiebundel die voor hen optimaal is gegeven hun beperkte bestedingsmogelijkheden. Allemaal het gevolg van marktwerking.

Hoewel de aanwending van schaarse middelen die zo ontstaat in principe de door ons zo gewenste is, het resulteert immers in een maximale welvaart, grijpen we regelmatig in, in het proces van marktwerking omdat de uitkomst ons niet bevalt. Zo kan het optimaal zijn dat in een twee-personen economie de ene persoon alles heeft en de ander niets als het marginale nut van de ene nu eenmaal altijd hoger is dan dat van de ander. Echt eerlijk is dat voor ons gevoel niet; en daarom grijpen we driftig in, in de werking van de vrije markt om alle geneugten van de moderne welvaart wat eerlijker te verdelen.

Maar ingrijpen doen we ook als we denken dat het marktwerkingsproces een handje geholpen moet worden. Prijzen zijn dan niet de door ons gewenste perfecte informatiedragers, produktiefactoren kunnen niet bewegen in de richting die de hoogste marginale produktiviteit oplevert, of de handelingen van een agent vallen te negatief uit voor anderen zonder dat de brokkemaker daarvoor de rekening gepresenteerd krijgt.

Er is ook een probleem als niet alle prijzen bekend zijn. De gedachte is dan dat marktpartijen onvoldoende geïnformeerd zijn over alle mogelijke toepassingsmogelijkheden wat uiteindelijk de marktwerking kan frustreren. Om deze marktwerking te verbeteren zou de markttransparantie moeten toenemen; producenten en consumenten, informeer u!

Recent onderzoek laat zien dat toegenomen transparantie de consument prijsgevoeliger maakt. Austin Goolsbee en Edith Chevalier hebben bekeken in hoeverre de vraag naar boeken die on-line worden verkocht gevoelig is voor prijsveranderingen¹. Wat blijkt? Boekverkoop via Internet zijn nogal elastisch: een prijsverhoging van 1% resulteert in een vraagdaling van 3,5%. Een prijselasticiteit van 3,5 is inderdaad erg hoog. Deze prijsgevoeligheid hangt met verschillende factoren samen, zoals het gemak waarmee de on-line boekwinkel kan worden bezorgd waardoor aankopen altijd even kunnen worden uitgesteld (dat is inderdaad moeilijker als je net een stuk met de auto hebt gereden om juist bij die ene boekwinkel te komen), en, jawel, de kennis van de consument omtrent de prijzen die verschillende aanbieders vragen voor hetzelfde boek. Markttransparantie, dat is goed voor de consument.

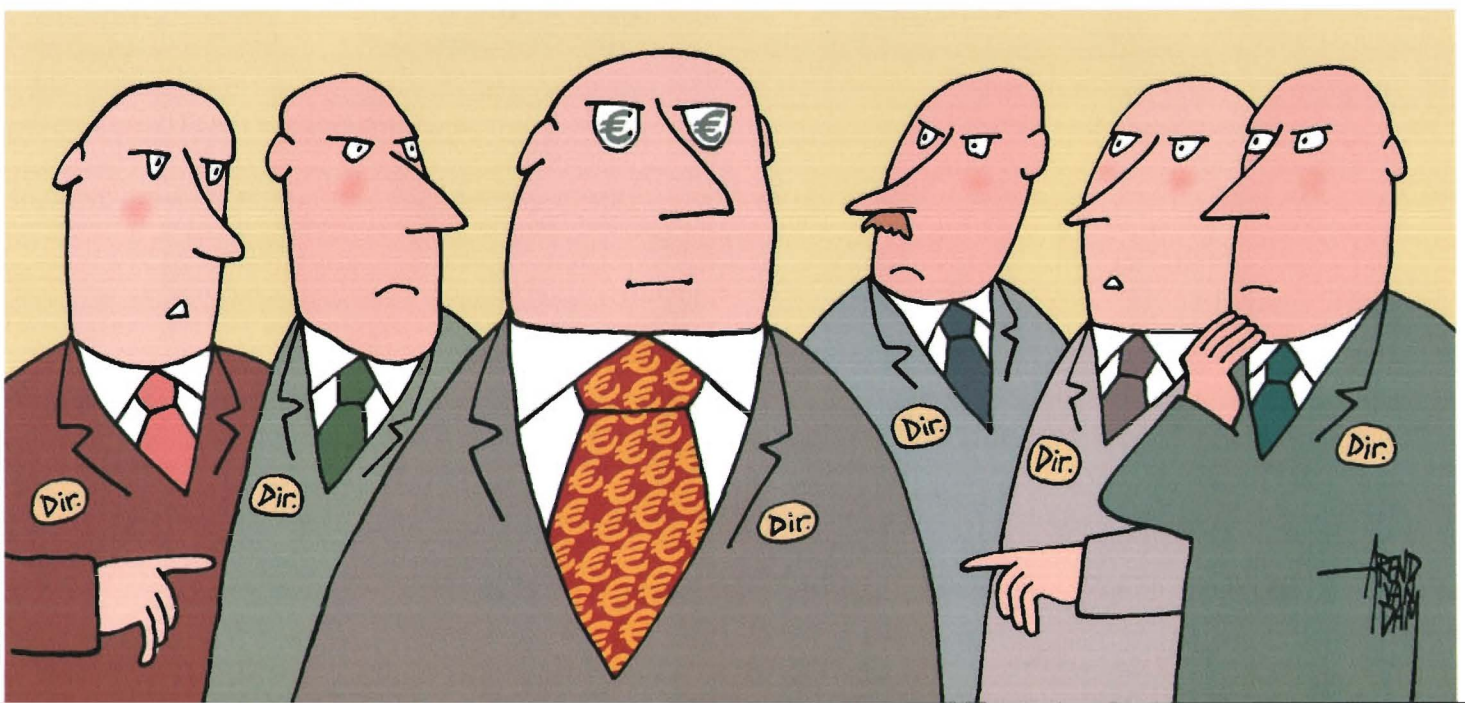
Er zit hier echter een dikke adder onder het gras. Door de toegenomen markttransparantie weten aanbieders beter van het wel en wee van hun mede-aanbieders. En dat kan weer resulteren in een hogere prijs! Hoe dat werkt? Simpel. Als aanbieders een prijsafspraken maken die ze juridisch niet kunnen afdwingen dan moeten ze afgaan op het goede (!) gedrag van hun collegae. De verleiding om de prijs even te verlagen om zodoende een groter marktaandeel te veroveren, wordt minder naarmate de collegae hier sneller van op de hoogte zijn, en eventueel kunnen reageren met zo'n zelfde prijsverlaging. In dat geval vermindert de korte termijn winst van een niet afgesproken prijsverlaging. Kortom, meer transparantie kan prijsopdrijvend werken.

Het lijkt erop dat hiervan sprake is geweest in de Deense cementindustrie in het begin van de jaren negentig. Daar stegen de prijzen gestaag nadat de markt transparanter was geworden. Ironisch genoeg was het hier de Deense overheid die de markttransparantie vergrootte door informatie te verzamelen over cementprijzen en die ieder kwartaal te publiceren, juist met het idee om meer marktwerking te introduceren². Inmiddels is men van dit beleid afgestapt.

Hier moest ik aan denken toen ik het hoofdredactionele commentaar in dagblad Trouw las van dinsdag 29 april dat melding maakte van de immer stijgende salarissen van topvoetballers en topmanagers. Sprekend over een door de politiek te organiseren tegenmacht stelt Trouw: "Een tijd lang heeft de politiek gedacht dit wonder (een verlaging van de topinkomens – JH) te kunnen bewerkstelligen door openbaarheid van inkomens af te dwingen. Ironisch genoeg pakte het averechts uit: het leidde er alleen maar toe dat topmanagers nog meer wilden". Zo ironisch is dat dus niet. Als Cees wat dat Ad jaarlijks 3 miljoen euro krijgt en de keuze uit een pakket put of call-opties bij het be-eindigen van zijn arbeidsovereenkomst dan wil Cees dat ook! Inmiddels doet Ahold het Anders.

¹ Austin Goolsbee en Judith Chevalier, 2002. "Measuring prices and price competition on-line: Amazon and Barnes and Noble", NBER Working Paper 9085.

² Albæk, S., Møllgaard, P. and Overgaard, P. B., 1997. "Government-assisted oligopoly coordination? A concrete case". *Journal of Industrial Economics*, 45, No. 4, pp. 429 – 443.

Europe

A Spanish perspective

tekst: Laura Dávila López

Since the earliest times, people have always joined their powers together to be more powerful.

The unity has performed an important part of social, political, and economical life events.

European unity dates back to the middle ages, but it's not until the 50's of the last century, after the WWII, when there has been an outburst of interest in itself as a real alliance. In the first years the objective was mainly economical. But as time passed new aims of multicultural, multi-lingual and multi-ethnic fusion were sought: Europeans.

Maybe the first aim was to be powerful against attacks or conqueror movements, like German invasion or stopping the possibility of new wars. But lately the aims grew up into a common internal market and a European constitution.

The two Rome Treaties, laid down the basis of the European Community, and recently the Nice treaty and the Maastrich and Amsterdam Treaties have enforced the Unity. Now is our chance to make a stronger and open-minded European Union. Nowadays, the enlargement with Eastern European States appears like the necessary expansion of Europe in order to explore new and safe markets (making them one of us), and to achieve new sources of labor, culture and to stimulate our domestic economies; to reach new goals, to realize new ideals, and to connect with new member states that came from common ancestors.

European Union is still in its infancy, there's a lot of work to do, but like an enterprise Europe, it has only two possible chances: -'expand with the addition of new member states', or -'being acquired by another powerful project'. So, the way is of course, to expand with the enlargement of Eastern countries.

Of course this is not going to be a piece of cake, but we have to be optimistic about the future of the enlargement. Inflation is the permanent ghost that threatens our balance of payments. The convergence criteria hates high inflation rates so we have to fight hard against it and East Europe is a very inflationary area, but there are also more fortunate chances, for example, the new markets that the expansion will open to the economies of the 15 member states, furthermore, employment opportunities and moreover the cultural enrichment due to trade.

European identity

We have to see Europe as a multicultural carpet where the differences are not difficulties, but rich diversity sources ('variety enriches the options'). Usually the most diverse countries are the richest, so why is a diverse Europe not better than a mono-cultural one?

Diversity doesn't mean that European unity is under attack; it has become fashionable for some to argue that national identity is under a siege (perhaps even in a state of terminal decline). I want to argue that where the pessimist identifies a threat, we should instead see developments that will strengthen and renew European identity.

Furthermore, the renewal of the European population is a real necessity; the old age of European citizens is a real problem. Sweden has the oldest population of Europe (it is close to invert the pyramid of population rate) and it is known for all that Europe needs to be younger (needs young people's income) to improve our skills and to still grow up in a healthy economy (the welfare state requirements). It is time to forget the "Old Europe" denomination. So maybe in contrast with the necessity of youth to build a stronger Europe, we have a chance with Eastern Europe where birth rates are high. Maybe there lies our yearned remedy. Maybe Eastern Europe is a good source of labor.

The global area has produced population movement of a breadth and richness without parallel in history. Today's Europe is the perfect hub of the globe: it is home to 15 member states and of at least 500 millions residents. In this union tonight over 15 official languages will be spoken by families over their evening meal at home. This pluralism is not a burden we must reluctantly accept. It is an immense asset that contributes to the cultural and economic vitality of the European Union.

The modern notion of European identity cannot be based on race and ethnicity, but must be based on shared ideals and aspirations. Some of the most successful countries in the modern world, such as the United States and Canada, are immigrant societies that have put together not only their aims, but their powers too, in order to become the huge unions that they are now and those who "steer the

world". So, why could Europe not do it reaching out to the Eastern European countries by admission to the Union?

The American experience shows how cultural diversity coupled with a shared concept of equal citizenship can be a source of enormous strength. We should draw inspiration from their experience.

Spanish Experience

Looking at the Spanish experience and as a reflection of it, maybe the case of Poland could serve as a model of what the integration as a member state can make for a developing country. The enlargement of the EU with Spain and Portugal, gave Spain the opportunity to achieve European development rates. Spanish inflation now does not surpass 2.25% (according to Solbes' policy and the European convergence criteria), nominal interest rate is around the 3% and nominal exchange rate around 3,5%, deficit 0 (according to France and Germany dictations) and debt 0. The Economy plan deals with an amount of Brussels funds, but once the structural funds have satisfactorily fulfilled their function, we can say that Spain has succeeded with the European Convergence standards.

The Spanish Vice-President of Economic Affairs (D.Rodrigo Rato) and Prime-minister Aznar from the Popular Party of the Spanish government have used sound economic policy. And as a result of it, we can talk about the 'Spanish Economic Miracle'. The tendency to implement progressive taxes and indirect fees has caused that the historic scale system, too hard for developing economies, finally has turned into a more proportional one. Now there are fiscal incentives to aim the payers to pay and to allow that the national fiscal funds grow up and the deficit approaches a zero rate. J.M. Aznar's fiscal policy pays special attention to collecting just only the necessary to cover the costs, from as many payers as possible, but more and more each year according to the annual growth rate of the country (IPC increase and GDP growth rate).

"Europe is a successful continuous project"

Rick Van der Ploeg

This system is connected to the idea of a real convergence process and optimistic plans about: growth, revenue, goods exchange and budget transfers to accession countries. If in Spain it has worked out, why not be optimistic about the enlargement countries, and why not trust in the aid that the Spanish model coupled with the structural funds stimulate the economies of the new members? But of course, we should not forget to correct some 'Brussels mistakes' like the policy of payment for doing nothing. That is, if you look to this policy in detail, you can observe that Spain has been receiving cohesion funds from Brussels destined to the new accession countries' production rates, in order to not produce some kind of goods not necessary to the EU's economy, but taking care in not destroying employment. For example, for a few years, Spanish agriculture has been receiving economic aids to cultivate sunflowers in productive fields. The aims of keeping employment is a good idea, but why not produce useful products and look for a convenient market to sell them, instead of producing useless goods?

It is true that it connects with the overproduction in Europe of some goods, especially agricultural products, but don't you think it's a loss of resources to pay for not producing, when it is better to promote the expansion? There is another similar example connected with this leakage of resources: the overproduction of milk

in Europe that has led to the necessity of storing it in powder in big silos of the European Community own. This is due to the non-destroy employment policy of the EU that has not searched for alternative production options.

Hundreds of these unfortunate examples can be given, and hundreds of new opportunities appear in our outlook, just what we need to catch it and fit them to our new reality.

Let's seize the new member's chance, let's remove the ideological obstacles and pay more attention to the real ones that must be removed: the excess of volatility in the new member states economies, and the necessary changes in CAP.

Maybe Europeans, but the Spanish in particular, have a problem with the competitive notion. Of course, the new admissions are going to add competitiveness, but the moment now is to improve our skills, to highlight that a new Europe is appearing in the world scene, and what better chance to show it than the expansion to the East?

Many companies are looking for new places to assent their establishments, let's give them Eastern Europe. This is a good destination. Perhaps the monetary union is going to make this process easy, or the current rate is a barrier, but it is not an impossible goal to reach. It will be hard to achieve; nobody says the way is easy, but we have to be optimistic.

A perspective from the law scope

In the law scope, there is a problem too with jurisdiction and internal law, versus domestic law (15 Member States domestic law). Which court and which law is going to be applied to a state member that enlarges relationships with another member state? How is the EXECUTOR decisions procedure going to be afforded? It is difficult in a Europe with 15 member states, so it is easy to imagine that it will be more difficult in a Europe 25 member states. There is now an aim to have a European Civil Code, but if 15 member states can't agree, how are 25 member states going to do it? There are common subjects that are regulated by European Private Law in the form of transposition of Directives such as consumer matters, contractual liability, community freedoms, and international law and private law procedures.

But nowadays it is difficult to collect decisions, and to apply the Directives' mandatory in Europe's 15 member states, so in 25 member states it is going to be, again, difficult. We have to undertake an effective action plan in all the aspects: legal (the aim of a European Civil Code), economic (real convergence process), social (ideological agreements; just one Europe together; diversity like the basic), and political (no frontiers, no barriers, no obstacles, common governments respecting the differences).

In around fifty years, if we are really concerned about it, Europe could be a reality: great Europe, young Europe, competitive Europe, and altogether Europe, with a common culture enriched by a multicultural map, full of different languages but understandable to everyone of us, maybe like a modern big tower of Babel.

"The choices we make as Europeans today affect the lifestyles we lead tomorrow. We all have a role in influencing market union and culture because Europeans' choice is what drives the Union. But there is no doubt that union and putting power altogether is an essential part of the European process and of our lives too. Since the recent introduction of competition in some new members, they will be able to choose their own suppliers, which traditionally have been self-generated, but now it has become a major source of unity in the European context. Due to the enlargement, neo-political, social, and economical advances are going to be improved so we have to trust in them and in ourselves too, we have to see the real pitfalls, and explore the opportunities."

“Je kunt de cijfers pas goed interpreteren als je het bedrijf erachter kent.”

Het traineeship accountancy veel meer dan alleen met je

Na haar studie Bedrijfskunde aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam, een afstudeerstage bij KPMG en een wereldreis van drie maanden begon Caroline Molenaar in januari 2003 als trainee bij KPMG. Meteen in de eerste week zat ze als volwaardig teamlid bij een klant. Dat ging prima, mede dankzij de bagage van haar studie. Maar vooral door heel veel te vragen.

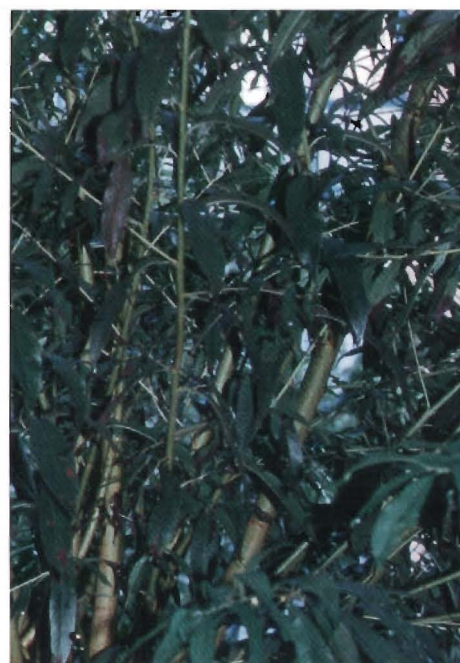
Als je wilt leren, komt de rest vanzelf.

Caroline kwam binnen in januari, het drukke seizoen. De periode waarin alle accountants bij de klant zitten om de cijfers te controleren voor de jaarrekening. Ook zij moest er meteen aan geloven. “Ik werd bij de klant voorgesteld en draaide volledig mee in het team. Als je je leergierig opstelt, dan leer je in de eerste paar maanden zo ontzettend veel, dat je al snel dingen zelfstandig kunt. Voor de klant ben je natuurlijk

een nieuw gezicht. Vertrouwen winnen is dus een eerste vereiste. Het is daarbij belangrijk dat je oprechte aandacht hebt voor de klant. Zo bouw je een vertrouwensrelatie op. Dat is belangrijk, omdat de kwaliteit van de controle afhankelijk is van de input die we van de klant krijgen.”

y bij KPMG: neus in de cijfers.

Van Rotterdam tot Monaco.

Werken als trainee is geen dag hetzelfde. "Je team kan variëren van twee tot vijftien medewerkers, afhankelijk van de grootte van de klant. Zit je bij een grote klant, dan werk je echt op één post en ga je meer de diepte in. Bij klanten in de middenmarkt zie je veel meer verschillende posten en

gaat het meer om het leggen van verbanden. De ene keer zit je met z'n tweeën bij een kleine Rotterdamse scheepswerf. Dan weer bel je heel Europa af om informatie te vergaren over olievoorraden. Vervolgens moet je de intercompanyleveringen van 20 Franse wijnboeren uitzoeken om

op holdingniveau een jaarrekening te kunnen consolideren. En de volgende dag zit je bij een klant in Monaco. Dat laatste is echt uitzonderlijk. Niet veel trainees krijgen al zo snel een klant in het buitenland."

Veel van jezelf en een beetje van KPMG.

Tijdens het traineeship kun je binnen

**Je klant wil
een vestiging voor
2000 mensen.**

**Een ondergrondse
parkeergarage.**

**Twee nieuwe
opslagloodsen.**

**Durf jij het
af te raden?**

De plannen zijn groots en meeslepend. Toch heb je bedenkingen. Omdat je het te hoog gegrepen vindt. Omdat een goede onderbouwing ontbreekt. Of omdat er milieuaspecten over het hoofd worden gezien. De vraag is: durf je een negatief advies te geven, dwars tegen de stroom in? Kies je voor de beste oplossing of voor de gemakkelijkste? Sta je voor je mening, ook als hij niet op prijs wordt gesteld? Je kunt het ook anders stellen: ben je een professionele adviseur of een professionele handenschudder? Want een adviseur die het altijd eens is met zijn klanten is geen adviseur.

assurance & advisory services
financial advisory services
tax & legal services
specials

www.kpmg.nl

understanding @ **KPMG**

Rostra Economica 50 Jaar Congres

Marileen Kan was op het Rostra Economica 50 Jaar Congres en hoorde over wenselijke ontploffingen en gewenste saaie tijden.

Voor het 'Rostra Economica 50 Jaar' congres begint, heb ik de eer één van de oprichters van de Rostra Economica te ontmoeten, de heer. Meij. Toen hij in 1947 begon aan zijn studie, streefde de universiteit een bron van beschaving in een verwoeste samenleving te zijn. Het universiteitsblad Folia (Folia Civitatas, destijds) werd toen opgericht om het 'pamflet van de beschaving' te zijn. Rostra Economica verscheen in de eerste jaren nog als bijlage in de Folia. De oprichters waren van mening dat de economische faculteit haar eigen spreekstoel verdiende; Rostra Economica.

In haar vijftigjarig bestaan heeft Rostra Economica verschillende gedaantes aangenomen; echter altijd in printvorm. Na vijftig jaar geeft Rostra op 9 oktober 2003 economen de kans zich mondeling uit te drukken tijdens het Rostra Economica Congres. Het onderwerp: Uitbreiding van de Europese Unie—haar vijftigjarig bestaan loopt vrijwel gelijk met dat van wat nu de Europese Unie heet. Ook dit instituut heeft in die jaren verschillende gedaantes aangenomen.

Uitbreiding van de Europese Unie

Van een Europa dat oprabbelt na één van de meest destructieve oorlogen die het continent gekend heeft naar een Europese Unie waarmee de langste periode van vrede in de lidstaten is verwezenlijkt. Van de schaarste van toen naar de overvloed van nu. Wie had vijftig jaar geleden voorzien dat een weekje vakantie in Griekenland slechts een uitje is voor de gemiddelde burger in Nederland? En dat Zuiditaliaanse olijfolie-van-de-eerste-persing onmisbaar is in de Hollandse keuken? Dat er betaald wordt met een gemeenschappelijke munt voor 12 landen?

De uitbreiding van de EU met tien lidstaten brengt wederom ingrijpende veranderingen met zich mee - de vraag is welke. Dat de prijs van het Tsjechische pils op termijn zal convergeren naar West-Europese standaard, is waarschijnlijk. Maar zullen er nog besluiten worden genomen met zoveel landen met zoveel verschillende meningen? Is het gemeenschappelijke landbouwbeleid nog houdbaar met zoveel boeren erbij? Wat gebeurt er met de euro? Wellicht dat de sprekers op het congres hier antwoord op kunnen geven.

Jacques van der Gaag

Inleider decaan Van der Gaag sprak over ingrijpende veranderingen van andere aard; die de faculteit heeft ondergaan, ondergaat en zal ondergaan. Ter illustratie gebruikte prof.dr.Van der Gaag een reeks opsommingen van aantallen studenten vroeger, nu, in de toekomst, van aantallen werknemers, van fusies met hogescholen en samenwerking met het bedrijfsleven. Dit was vooral bedoeld om de toehoorders te informeren over de gang van zaken op de faculteit.

Rick van der Ploeg

Spreker Rick van der Ploeg hakt direct en met verve op de huidige EU in. Zijn stelling luidt: 'Europa doet veel dingen die het niet hoort te doen en laat andere zaken liggen die het wel hoort te doen'. De EU krijgt schouderklopjes als het gaat om de open markt; liberalisering, de invoering van de euro en concurrentievermogen.

Wat de EU volgens Van der Ploeg vergeet, is dat de interne markt niet perfect is. Er is stabilisatie door middel van conjunctuurbeleid nodig omdat de arbeidsmarkt niet flexibel is. Dat de Europese Centrale Bank bemand wordt door 'inflatiehaviken', komt de Europese economie niet ten goede. Wanneer de ECB zelfs door het Amerikaanse *The Economist* de *Excessively Cautious Bank* wordt genoemd, blijkt het conjunctuurbeleid te terughoudend.

Over de publieke goederen die in Europa aangeboden worden, was Rick van der Ploeg evenmin te spreken. Publieke goederen met grensoverschrijdende externe effecten worden juist onvoldoende geleverd; immigratiebeleid, defensie en buitenlandse politiek ontbreken op Europees niveau. De situatie is omgekeerd voor goederen die op lokaal of landelijk wenselijk zijn, omdat deze per land of regio verschillend zijn.

De herverdeling van inkomen, bijvoorbeeld, wordt nu juist op EU niveau geregeld. De Structuur- en Cohesiefondsen die de ontwikkeling van achtergebleven gebieden zou moeten stimuleren, zijn volgens Van der Ploeg een fiasco. Het geld komt niet aan op de plaats van bestemming, maar verdwijnt ergens onderweg. Hetzelfde met de Common Agricultural Policy (CAP); 'Iedereen die economie stuurt weet dat deze pure verspilling is. Dit heeft niets met solidariteit te maken.'

Er moeten dus snel hervormingen komen, aldus Rick van der Ploeg. De hervorderingsmechanismen zijn hem een blok aan het been. Wanneer lukken zulke hervormingen? Niet ten tijde van economische bloei, zoals hij toegeeft: 'Ik heb in een lapzwansenkabinet (Paars II, red.) gezeten'. Hij somt op: wèl in crises, in de honneymoon van de leiding of onder visionair leiderschap.

De wittebroodsweken en visionair leiderschap zijn bij gebrek van een Europese regering en president (voorlopig) geen optie. Wat rest, is een crisis. Zal de uitbreiding van de EU in 2004 daarvoor de aanleiding zijn? Fungeren de toetreders als guerrilla's?

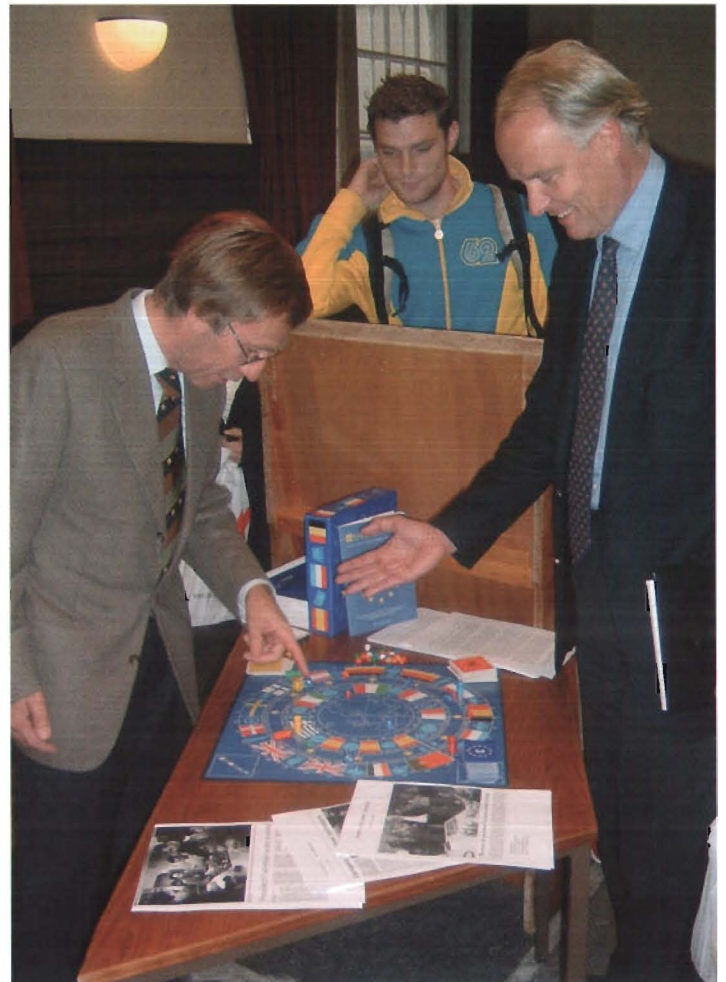
Willem Buiter

Willem Buiter, verbonden aan de European Bank of Reconstruction and Development, spreekt vanuit het oogpunt van de ex-communistische toetreders. Het is het perspectief van een muis ten opzichte van een olifant – in economische zin althans.

In termen van bevolking (en dus potentiële consumenten) stellen de toetreders meer voor. De industriële sector is relatief groot, evenals de landbouwsector. Helaas is deze laatste tevens relatief minder productief. Zouden ook zij een steuntje in de rug kunnen gebruiken in de vorm van de CAP? Ook Buiter noemt afschaffing de enige oplossing voor de CAP. Hij ziet hier moeilijke strijd, aangezien farmers make up the most effective lobby mankind has ever known.

Hoewel Buiter niet blij is met druk van de boeren, verwelkomt hij de druk van de toetredende landen. Onder behoud van de huidige Nice-regels, kunnen de toetreders grote invloed hebben op de besluitvorming in de EU. Samen vormen zij namelijk een blokkerende minderheid. Omdat de nieuwe lidstaten over het algemeen marktgericht zijn dan de huidige lidstaten, wordt de liberale druk door econoom Buiter toegejuicht.

De economische groei die de kandidaten na de val van het communisme hebben doorgemaakt, is aanzienlijk ondanks grote onderlinge verschillen. Zo is Slovenië

bijna nettobetaler en blijft kandidaat Roemenië ver achter. In zijn geheel ligt de levensstandaard van de nieuwe leden aanzienlijk lager dan die van de huidige leden. Buiter laat zien dat, berekend voor een 3% groei per jaar boven de huidige lidstaten, het één à twee generaties zal duren voordat de inhaalslag is voltooid. Voorwaarde hiervoor is natuurlijk wel dat de inflatie binnen de perken blijft – wat de afgelopen jaren het geval was.

Willem Buiter wijst ook op de fiscale incontinentie van de kandidaten; de fiscale tekorten zijn erg groot. Echter, deze landen zijn street smart en timen nu de verliezen, om na toetreding juist beter te boek te staan. Zo maken zij een grotere kans om snel aan de criteria van de EMU te voldoen. De huidige lidstaten hebben hier alvast wat op bedacht: laat eerst de transitielanden aantonen dat ze vaste wisselkoersen binnen een bandbreedte kunnen houden – om deze vaardigheid vervolgens nooit meer te hoeven te gebruiken in de EMU. Buiter meent dat de huidige lidstaten de toetreders zo een ontgroening geven.

Het is de prijs die de kandidaten moeten betalen voor lidmaatschap. Bovendien zijn er de kosten van toetreding zelf – hoger dan gebudgetteerd. Compensatie voor de toetreders ziet Buiter niet zitten. Hij geeft Rick van der Ploeg – unusually for him – gelijk: herverdeling op Europees niveau helpt niet. Bovendien moeten de regels uit Brussel geadmistreerd worden op lokaal niveau. Corruptie en verspilling zijn onvermijdelijk in de 'weezinwekkende' bureaucratieën van de nieuwe leden. Buiter's conclusie is dan ook: 'de weg naar de hemel ligt nog bezaaid met obstakels.'

Discussie aan de hand van stellingen

Dat er wat problemen zijn rondom de toetreding van de tien kandidaten, is inmiddels duidelijk. Er valt nog heel wat te discussiëren met Hans van der Meulen, Sweder van Wijnbergen en Willem Buiter, onder leiding van Cor Herkströter. Vier stellingen zwengelen de discussie aan. >>

Stelling 1: Aansluiting bij Europa zal toetreders een grotere begrotingsdiscipline bijbrengen.

Voor Sweder van Wijnbergen is het helder: 'Daarvoor wel, daarna niet.'. Wil hij dit nog even toelichten? Hij legt uit; nu een positieve invloed op de toetreders en na toetreding tot de EU, werkt de toetreding tot de euro disciplinerend. Als dat gelukt is, is het gedaan met de discipline. Dit ziet men nu al bij Frankrijk en Duitsland.

Hans van der Meulen ziet nu al weinig begrotingsdiscipline bij de toetreders. Het ministerie van financiën in Polen, lapt volgens hem de discipline nu al aan haar laars. Maatschappelijke druk in Polen om de inefficiënte mijnen en staalindustrie open te houden, zorgt dat het Parlement geen belangstelling heeft voor budgettaire discipline.

Willem Buitter: 'Zelfdiscipline is ook helemaal niet geloofwaardig, behalve als het toegangsvereisten zijn.' De belangrijkste voordelen van het EU-lidmaatschap zijn de vrijhandelszone en de wet- en regelgeving in de interne markt. Deze werken welvaartsvergroten en daarom kan men het lidmaatschap duur verkopen. Fiscale discipline valt zo wel op te brengen. Buitter vindt de politieke aspecten van de toegangscriteria minstens zo belangrijk als financiële. De Russische minderheid in Baltische staten en de Roma in Roemenië zouden er zonder deze criteria veel slechter af zijn.

Toch is de EU toe aan hervormingen, vindt Buitter. Hij ziet vrijwillige euthanasie wel zitten voor de CAP en de Structuur- en Cohesiefondsen. De democratische controle moet juist leven ingeblazen worden – het Europees Parlement is nu het schoothondje van de Europese Commissie. 'Dat wel héél goed eet!', grapt Van Wijnbergen later.

Cor Herkströter maakt zich toch zorgen om de begrotingsdiscipline: 'Hoe kan de ECB werken als de begrotingsdiscipline er niet is?' Sweder van Wijnbergen snapt die zorgen niet. Op de lange termijn wordt de wisselkoers van de euro bepaald door productiviteit, niet door begrotingsdiscipline. 'De korte-termijn macro-kant van het verhaal lost op lange termijn vanzelf op.' Ook Willem Buitter is gelaten: begrotingsdiscipline is de som van zelfopgelegde disciplines van de EU-lidstaten. 'Als die zwak zijn, dan is de discipline binnen de EMU ook zwak.'

Stelling 2: Door uitbreiding met 10 landen zal de EU onbestuurbaar worden.

Hans van der Meulen voorziet problemen in de groepsdynamiek. Met het huidige aantal commissarissen, 15, is consensus nog net mogelijk. Bij uitbreiding wordt dit lastig, aldus Van der Meulen. De schermen waarop de uitslagen van de stemmingen te zien zijn, smoren spontaan debat in de kiem. 'Zo wordt het een soort Verenigde Naties.'

Sweder van Wijnbergen ziet een mooie kans voor bestuurlijke hervormingen. Zoals Rick van der Ploeg eerder aangaf, is een crisis nodig om te hervormen. Van Wijnbergen ziet Polen in de rol van guerrilla: 'stop er een groot landbouwland in de CAP ontploft...Dit is een uniek moment om te hervormen.' Buitter heeft dezelfde visie: als in 2006 het CAP-budget goedgekeurd moet worden, is het moment om het te slachten.'

De ontploffingstheorie blijkt een geslaagde metafoor. Sprekers uit het publiek nemen het graag over. Men lijkt opgelucht dat de bestuurlijke hervormingen en de CAP opgelost worden door een simpele ontploffing. Bovendien vormt het een mooi moment om de achterkamertjespolitiek van Parijs en Berlijn aan te pakken. Voor Groot Britannië wordt een grotere rol weggelegd doordat het steun vindt in de liberalere toetreders. En zo zal volgens Buitter 'de EU herrijzen uit het as als een Feniks'.

Sweder van Wijnbergen ziet een meer liberale invloed in de EU als zeer wenselijk. Liberaal betekent pro-Atlantisch. 'De EU zal minder ambitieus worden in de politieke arena.' Een

student vraagt vanuit het publiek of het inslapen van de Europese politiek niet leidt tot 'gebakkelei' over kleine dingen. Hier is duidelijk sprake van een generatiekloof. De jonge student verlangt naar grootse en meeslepende discussies, terwijl de oudere discussianten het wat rustiger aan willen doen. Buitter roept uit: 'I want to live in boring times! Mijn ouders leefden in spannende tijden, dat hoef ik niet. Er zijn nog genoeg andere problemen in de wereld, hoor!' De felle discussies moet de student maar voor zijn leeftijdsgenoten bewaren.

Stelling 3: De positie van Europa op de wereldmarkt zal door uitbreiding sterker worden.

De derde stelling blijkt een doodoener. Willem Buitter is er al klaar mee; 'Europa handelt niet, haar inwoners drijven handel.' De positie van Europa doet slechts terzake in WTO onderhandelingen.

Vanuit het publiek wordt innovatie als concurrerende factor op de wereldmarkt aangekaart. Van Wijnbergen ziet hier geen rol voor de EU in, evenmin als de uitbreiding van de EU. Sterker nog, innovatie moet afgeschermd worden van de politiek. Het enige wat nodig is, is een goed klimaat. 'Maar Brussel kan toch investeringen in het onderwijs stimuleren en zo een goed klimaat scheppen.' Wet- en regelgeving á la, maar innovatie gestuurd vanuit Brussel... Buitter slaat een kreet van afschuw.

Stelling 4: Toetreders profiteren onevenredig veel van de uitbreiding.

Hans van der Meulen is het hier niet mee eens. 'Het offer van de omschakeling was groot; de onderhandelingen die nu gaande zijn met de toetreders zijn slechts een poging het acquis te verduidelijken.' Willem Buitter gelooft dat de netto overdrachten aan de accessielanden wel eens negatief kunnen zijn. Het uiteindelijke voordeel is van het Ricardiaanse type.

Een student heeft de hoop nog niet opgegeven op een spannende discussie: 'Voor de Nederlandse burger is de EU niet belangrijk. Hoe moet je Europa hotter maken voor de burger en een discussie op straat creëren?' Van Wijnbergen legt de bal neer in Brussel. 'Er bestaat een democratisch tekort in de EU; het heeft geen echte regering en al helemaal geen goed functionerend EP... Zolang we daar niet uit zijn, moeten de politieke ambities op een laag pitje en de focus op de economie.' En helaas, weer geen verhitte politieke discussie voor de student.

De economen op het podium hebben het al helemaal uitgedacht; met een guerrilla-actie van Polen komt de gehate landbouwregeling tot ontploffing. Bovendien wordt en passant de EU weer een heerlijk efficiënte en liberaal instituut zonder politieke ambities. Is het wishful thinking of een verfijnde voorspelling? We merken het na 1 mei 2004. >>>

Midden, prof. Meij, oprichter Rostra Economica, voormalig Sefa bestuurslid en oud top-man Unilever. Rechts: dhr. Szasz, oud top-man DNB.

CV Prof. Dr. Rick van der Ploeg

Prof. Dr. Frederick van der Ploeg (1956) studeerde van aan de University of Sussex, en promoveerde daarna in de economie aan het Kings College van de University of Cambridge (Ph.D. 1981).

Hij bekleedde de functie van Research Officer van 1979 tot 1983 bij de University of Cambridge en was vervolgens tot 1988 lecturer aan de London School of Economics. Tevens was hij research hoogleraar kwantitatieve economie aan de Katholieke Universiteit van Brabant en werd hij in 1991 benoemd tot hoogleraar staathuishoudkunde aan de Universiteit van Amsterdam.

Dhr. Van der Ploeg heeft voorts gasthoogleraarschappen vervuld in Engeland, de Verenigde Staten, Tsjechië, Italië en Oostenrijk en zat hij in de raad van bestuur van het Tinbergen Instituut, alsmede in de raad van CentER.

Ook was hij lid van het curatorium van de Wiardi Beckman Stichting en van het partijbestuur van de PvdA vanaf 1992. Voorts was hij van 1994 tot 1998 lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Rick van der Ploeg was van 1998 tot 2002 staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen in het Tweede Kabinet-Kok.

Daarnaast was hij onder meer columnist, lid van de Council of the European Economic Association en consultant voor de WRR, de Europese Commissie en de OESO.

Momenteel is dhr. Van der Ploeg hoogleraar internationaal economisch beleid, aan het European University Institute in Florence.

CV Prof. Dr. Willem Buiters

Professor Buiters (1949) behaalde, na het doorlopen van de European School in Brussel, in 1968 zijn propedeuse aan de Universiteit van Amsterdam, in 1971 gevolgd door zijn Bachelor in Economics aan de University of Cambridge, waarna hij in 1975 promoveerde aan Yale University.

Hij is als hoogleraar verbonden geweest aan gerenommeerde opleidingen als the London School of Economics and Political Science, the University of Bristol, Princeton University, University of Cambridge en Yale University. Ook heeft hij internationale (macro-)economie gedoceerd aan de Universiteit van Amsterdam. Willem Buiters is verder consultant en adviseur geweest voor het IMF, de Wereldbank, de Inter-American Development Bank, alsmede nationale overheden en overheidsinstanties in onder andere Polen, Tunesië, India, de Filipijnen, Ghana, Peru, Bolivia en Venezuela.

Zijn publicaties in toonaangevende vakbladen als de American Economic Review en de Journal of Public Economics beslaan onder meer gebieden als open-economie macroeconomie, monetaire- en wisselkoertheorieën, fiscaal beleid, economic development en transitie economieën.

Sinds 2000 is Willem Buiters werkzaam in zijn functie als Chief Economist en Special Counselor to the President aan de European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) te Londen.

CV Drs. Hans van der Meulen

J.W. van der Meulen voltooide in 1967 zijn studie geschiedenis aan de Universiteit van Utrecht. Hij was een aantal jaren werkzaam in de journalistiek, onder meer bij de Nieuwe Rotterdamse Courant en later NRC-Handelsblad. Na 1972 was hij verbonden aan het Nederlands Genootschap voor Internationale Zaken, waar hij de Leergang Buitenlandse Betrekkingen en het diplomatenklasje van Buitenlandse Zaken begeleidde. Vanaf de oprichting in 1983 is hij verbonden geweest aan de afdeling onderzoek van het Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen Clingendael in Den Haag. Hier heeft hij zich dagelijks beziggehouden met de ontwikkelingen in Centraal- en Oost-Europa; vooral over minderhedenvraagstukken, partijvorming en de aansluiting bij West-Europa (NAVO en EU) heeft hij regelmatig gepubliceerd. Van der Meulen is de afgelopen jaren voorts enkele perioden werkzaam geweest op het Ministerie van Buitenlandse Zaken (Eenheid Strategische Beleidsplanning) en schrijft een column in Het Financieel Dagblad

CV Prof. Dr. Sweder van Wijnbergen

Professor Sweder van Wijnbergen (1951) behaalde in 1975 en 1977 respectievelijk zijn doctoraal natuurkunde aan de Rijks Universiteit Utrecht en zijn doctoraal econometrie aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam, waarna hij in 1980 aan het Massachusetts Institute of Technology (MIT) in Cambridge promoveerde op economisch vakgebied.

Tot 1993 heeft hij gewerkt bij de Wereldbank als hoofd-econoom Oost Europa, Mexico en Latijns Amerika. Van 1993 tot 1997 was hij als hoogleraar economie verbonden aan de London School of Economics, en tot 1999, Secretaris-Generaal van het Ministerie van Economische Zaken. Tevens is hij deeltijd hoogleraar economie en publiceert hij veel op het gebied van internationale economie.

Hiernaast is Sweder van Wijnbergen al geruime tijd een vooraanstaand adviseur voor diverse overheden, bedrijven en banken in Oost-Europa, Latijns-Amerika en het Midden Oosten, gespecialiseerd in onder andere liberalisering en privatisering, en hervormingen in de financiële sectoren. Ook richtte hij eind 2001 Infomedics N.V. op, waar hij tot op heden CEO van is.

CV drs. C.A.J. Herkströter RA, voorzitter
(1937, Nederlandse nationaliteit)

Vanaf 1993 tot zijn pensionering in 1998 was de heer Herkströter president-directeur van N.V. Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij en voorzitter van het Comité van Directeuren van de Koninklijke/Shell Groep. In mei 1998 werd hij benoemd in de Raad van Commissarissen van ING Groep. In mei 1999 werd de heer Herkströter voorzitter van de Raad van Commissarissen. De heer Herkströter is voorzitter van de Honorering- en Nominatiecommissie en van het Corporate Governance Committee. Zijn huidige benoemingstermijn loopt tot de Algemene Vergadering van Aandeelhouders in 2006.

De heer Herkströter is voorts commissaris bij BHP Billiton, DSM N.V. en Hollandsche Beton Groep nv, lid van de Adviesraad van Robert Bosch GmbH, lid van de IAS Committee Foundation, voorzitter van de Adviesraad voor regelgeving met betrekking tot beursnoteringen en emissies van Euronext Amsterdam, lid van de Internationale Adviesraad van KPMG Holding N.V., voorzitter van de Adviesraad van het Tinbergen Instituut, professor Internationaal Management aan de Universiteit van Amsterdam en voorzitter van de Toezichtsraad van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Chief economist EBRD dhr. Buiters en Prof. van der Ploeg kijken goed keurend naar de Rostra Economica.

Tijd voor wat anders...

De Sefa is weer volop bezig met het organiseren van activiteiten voor het studiejaar 2003-2004. Eind augustus was er een introductieweekend voor eerstejaars, 12 september het hollywood-feest in de Krater en op 9 oktober vond het Rostra Economica congres over de uitbreiding van de Europese Unie plaats. Kijk op www.sefa.nl voor leuke foto's van al deze evenementen.

Voor de komende maanden staan een cursus projectmanagement van KPMG voor actieve leden, een feest in de Krater in samenwerking met (MC)², rond-de-tafel gesprekken van ING en natuurlijk de jaarlijks terugkerende ACD (Amsterdamse Carrière Dagen) gepland.

Het feest op 7 november heeft als thema 'Naughty Nurses, The ultimate IVF party'. Wij laten de rest geheel aan je eigen verbeelding over, dus leef je uit!! Bier is 1 euro en kaarten zijn voor 3 euro bij de Sefa en aan de deur te koop.

De rond-de-tafel gesprekken vinden plaats op maandag 24 november en zal als thema 'een dag uit het leven van ING' hebben. Tijdens deze dag leer je ING beter kennen en ontdek je wat werken bij dit bedrijf precies inhoudt. Na afloop kun je op de borrel al je vragen stellen aan de recruiters. Houdt voor meer informatie de Sefa website in de gaten, want het aantal plaatsen is beperkt!!

Van 24 t/m 26 februari 2004 vinden de Amsterdamse Carrière Dagen weer plaats. Tijdens deze dagen kun je informatie inwinnen over meer dan 30 bedrijven en in contact komen met recruiters voor sollicitatiegesprekken en stageplaatsen. Kijk op www.acd.nu voor meer informatie!!

We hopen je natuurlijk tegen te komen op onze carrièredagen, bedrijfsbezoeken, feesten, en natuurlijk op onze borrel (iedere donderdag van 17:00 uur tot 20:00 uur in de Krater)! Lijkt het je leuk om meer te doen dan alleen deelnemen aan al deze evenementen? Dat komt dan goed uit, want we zijn nog op zoek naar enthousiaste studenten voor de interne activiteiten commissie, die alle leuke weekenden, dagjes en avonden voor actieve leden organiseert. De externe activiteiten commissie, die bijvoorbeeld grote feesten in samenwerking met andere studieverenigingen organiseert, zoekt ook nog een nieuw commissielid. Daarnaast is de Rostra Economica redactie altijd geïnteresseerd in nieuwe schrijvers.

Naast de ervaring die je opdoet met het organiseren van evenementen, krijg je als actief lid ook vele extra's. Denk aan zeilweekenden, cursussen, cabaretavonden en natuurlijk veel gezelligheid.

Lijkt het je leuk om ons team te komen versterken? Kijk dan op www.sefa.nl voor meer informatie over onze commissies, of neem contact met ons op via telefoonnummer 020-5254024 of per e-mail: bestuur@sefa.nl.

Tot gauw!

Het bestuur

Supermensen zijn we niet, maar ons werk stelt wel abnormaal hoge eisen. Hoe kan 't anders, als je het toezicht hebt op de andere Nederlandse banken. Als je de overheid adviseert over het economisch beleid, micro en macro. Als je de geldcirculatie reguleert en het gehele interbancaire girale betalingsverkeer door je computers ziet gaan. Als je de Nederlandse deviezenreserves beheert en belegt. Als je, samen met je Euro-partners, medeverantwoordelijk bent voor het beleid van de Europese Centrale Bank. Als je vóór moet blijven op de nieuwste financiële en monetaire ontwikkelingen. Een heel unieke positie, voor mensen die verder heel gewoon zijn. Maar zich als professional nu juist voelen aangesproken door onze bijzondere werkomgeving. Aan de ene kant innovatief, actueel en dynamisch. Aan de andere kant een eeuwenoude traditie van doordachtheid, betrouwbaarheid en stabiliteit. Werkomstandigheden en ontplooiingsperspectieven waarin je als econoom, jurist, HEAO'er, accountant of ICT'er alles kwijt kunt: kennis, ervaring, talenten en ambities. In een sfeer die meer casual is dan krijtstreep. Kijk eens op www.dnb.nl en laat ons weten wat je zoekt.

A photograph of a man and a woman in a dimly lit bar or restaurant. The man, on the left, is wearing a dark suit and a light-colored shirt with a tie. He is looking towards the right. The woman, on the right, is wearing a vibrant, multi-colored patterned dress. She is holding a glass and looking towards the right. The background is dark with some framed pictures on the wall.

'Innovatief is zo'n modewoord hè, wij zijn 't al sinds 1814 en zullen het over twee eeuwen nog zijn. Alleen zal 't dan wel weer anders heten.'

Verder zijn wij ook maar gewone mensen. De Nederlandsche Bank.

The Big Apple (2): Running out of time

tekst: Katri-Ann Malin

“I don’t take coffee, I take tea my dear...” sings Sting in my earphones as I walk to school and makes me laugh. Well, he obviously did not go to Stern Business School at NYU, a place that makes coffee in large amounts a regular part of your diet. Especially now, in the middle of midterms, when you can easily have 2 exams a day. So, yes, Mr. Sting, you may not like coffee (and I myself hated the taste before I came here), but coffee it is, from the coffee man in front of the school. Luckily there are three different choices of milk available (whole, half fat, and skim), so you can pretend that each cup of that drink tastes different...

This is a start of a regular day in New York. I have been here for two months already. And still morning is the most amazing part. You rush through the streets, with everyone else who is trying to squeeze past you in exactly the opposite direction. The rubbish is still not collected from last night, so you try not to breathe in certain parts along your way. The people in all the shops, and restaurants are cleaning the entrances and the pavements in front of their shops. Some care that you are passing and stop sweeping for a second. Some don’t, and you have to watch out. Everyone has his own headphones on, even people who walk together, are sometimes concentrated on their own music player telling them different things... The rush carries me with it; I get into the hectic mode and have no patience for the easy-going grandma in front of me. I am trying to notice it and slow down when it happens. I am in New York! I only have 4 months here, and I really shouldn’t be hurrying through it not noticing the little details, that often make the big difference. That’s the Amsterdam mentality trying to get through, and I am trying to hold on to it. Nothing will happen if I am late to class once. (Or twice, or three times... Or, as I noticed by now, almost every day... Yes, I have become an Amsterdammer, although I only lived there for 2 years...). As I sprint to school trying to make it “on time this time”, I pass by a street sweeper who is caught in the human traffic and cannot continue his work. He looks up to the people and almost shouts: “Hey, somebody smile, please...” Most of the people don’t even hear that, but it strikes me and does the job: I am smiling now, just because it is so ridiculous- I am in New York and I have somehow managed to forget that every day in here is exciting.

I leave your house in the morning and never know what is going to happen to me in that day. I must admit that much of this is due to the great job of the various student organisations that operate at NYU- all you need to do is sign up to the mailing lists and you receive a weekly schedule of activities to your E mail. The only problem is that I am supposed to be here to study, which means that at least some of my attention should go to reading textbooks and preparing the assignments for the five different courses I am taking... But that can be handled with “last minute work, Amsterdam style”, a great strategy that enables me to see as much of New York and American culture as possible.

For example, baseball. All I knew about it before coming to New York was that there are a few guys running around on the field (which has a weird shape) trying to hit the ball that someone else throws at them. I also knew that at the same time,

there’s another guy who is supposed to run and be at a certain spot before someone else catches the ball. Good enough for a European chick, I guess, but not really enough to enjoy the game.

Luckily the International students Organisation at NYU knows that we, the Europeans, know “notting”, and brings us an excellent Baseball expert, who is actually a professor at the Tisch School of Arts at NYU. I would never believe that anyone could get me excited about a baseball game, but I guess I was wrong- by the time the introduction lecture is finished, I cannot wait to see the field, the players, and the big battle.

We are off to see the famous New York Yankees kicking someone else’s butts!

The stadium is amazing in its size- I don’t think I have ever seen a construction so big. I am trying to recall whether the new FC Barcelona stadium is comparable, but it’s hard to estimate. To get in you have to pass a security check, where they also ask you to switch off your mobile phones (“cellulars” in American) in front of the security officer. “As if you cannot switch it back on”, mumble our creative Europeans in our international students group...

As we walk up the stairs, we start understanding what the lecturer meant by saying that there is as much interesting stuff going on in the audience as on the field itself: There are stalls of food everywhere and the common factor to all of them seems to be “0 nutrition, 100% fat and 100% sugar”. We check out all the hot dog, popcorn (large and giant buckets only available, don’t think small and medium ever existed...), beer, cotton candy, ice cream and coke offers, and decide to have a reasonable share of almost everything. After all, we are trying to get a bit of taste of the American culture here, at a very fast speed...

We get to our seats, and although the game hasn’t started yet, the digital screen is full of stuff to follow- players are being introduced, their recent games reviewed, scores evaluated and in between the ads tell you more about the food stalls you could not possibly miss on your way. The people are all excited and it’s not hard to figure out that many of them are here every week- you can see that they have formed baseball games relationships, this being the place where they regularly meet. (You can buy season passes and that assigns you a fixed seat for all the games in that season.)

The game starts with the American National Anthem, and we are all asked to rise. It is amazing how much pride these people have in their own country- you can feel it from hundreds of American flags everywhere on the streets of New York, and now also at the beginning of a local baseball game.

foto bewerking: Yin Hei

As the battle breaks down on the field, we are all grateful for the explanations we received earlier- there is no way we could have figured out what is going on down there on our own. I follow closely and try to relate the moves to what I know about the game, and I am happy to see that it actually makes sense...

However, as the match advances, we all realise how slow it is compared to games we are used to- football ("soccer" in American) and basketball, and our attention shifts back to the audience. After all, there's no better way to get an insight into a local culture than watching the people and interacting with them. We do get distracted from time to time - the stadium gets tensed when the battle of the Yankees becomes hard. A loud South American lady, a few rows in front of us, starts jumping and clapping her hands so intensely that her husband gets embarrassed and looks another way. He shouldn't really, given all the other strange things going on everywhere at the same time- no one has noticed his chubby wife in her very short white shorts...

During the break, we are suddenly asked to stand up again. The voice in the loudspeakers announces that we are about to hold a minute of silence "in honour of all the Americans currently positioned around the globe, defending our interests and ways of life." The national pride is out again, but even without expressing political views, you can feel how this national pride and the "our ways of life" now suppress everything else that is in its way and impose themselves on the entire stadium. The minute is not long enough to repress the political arguments I am having in my head, looking for answers to so many questions that are not going to be answered by the voice in the loudspeaker. When the minute is over, I struggle to get back to the reality of Yankees on the green grass below, and see the same efforts in my friends' heads...

But the food vendors are back to walking down the aisles shouting out "hot dog, hot dog" and other things they are selling- each has a huge batch with a price of his product on his chest- to spare us the shouting trying to figure out the answer to "how much?"... We increase our reserves of beer, to warm up in the chilly weather and get back to enjoying the game even more...

It's almost over and we are genuinely happy when Yankees are announced as winners- an expected, but nonetheless, a merrily received outcome. As we are carried out to the exits by a stream of ecstatic Yankee fans, it's hard not to get involved in this great atmosphere. People joke and talk to each other, compare opinions, grab another hotdog at the exit and flow into the Yankees souvenir shop to show mate-

rialistic appreciation to the team. So do we, and emerge half an hour later equipped with genuine Yankees tee shirts. We are so happy with the game that we even start building unrealistic plans of coming to see baseball "more often". Only, of course, until we realise that there are so many other things to do and see here in New York...

...Such as all the bars and restaurants that I see every day on my way to school and back home. Each place is unique and interesting, has things in its interior and on the menu that no other place offers. Bars and clubs have waiting lines outside that make you want to go in. (Just don't forget your passport that proves that you have reached the legal drinking age and a bit of extra cash for the overpriced alcohol!).

...And all the concerts that are playing at various locations, having bands like Radiohead, Seal, Simply Red (simply a matter of taste...) and many others playing in this city all in the same week! World class shows playing on and off Broadway, plus all the famous New York theatres, comedy clubs and the two opera houses! Speeches by famous people are taking place all the time, everywhere: whether it's a Louis Vuitton marketing department holding a presentation at NYU or a Dalai Lama speaking to the general New York public at the beautiful Central Park. And don't forget all the openings and launches of products, brands, branches of shops- many of the offering great (and free, important to know as a student!) food during the information and sampling event...

It becomes almost scary to buy the weekly Time Out New York magazine- I know I will never be able to find the time to see everything I want!

There are only two months left and I can already see that despite the rush of the mornings, the midterms and amazing speed of dollars disappearing from my wallet, I will hate leaving this place of constant contradictions, where you can and should expect anything happening at any time.

Rostra Economica-redactrice Katri-Ann Malin verblijft als onderdeel van een uitwisselingsprogramma enkele maanden in New York City. Ze zal dit jaar enkele malen verslag doen van haar ervaringen in en met 'the Big Apple'. Dit is de tweede aflevering.

Miljoenennotadebat

tekst: Bernard Bak

Op 16 september vond het traditionele miljoenennotadebat plaats op de faculteit. Voorafgaand aan het debat vond, zoals gebruikelijk, de Troonrede plaats. Deze was live te volgen in zaal A alwaar op een groot scherm de hoogwaardigheidsbekleders en alle hoedjes hun doorgang naar de Ridderzaal vonden.

Na de Troonrede werd iedereen welkom geheten door de decaan Professor van der Gaag. Hij introduceerde de drie panelleden die deze middag het debat zouden bijwonen. Het panel bestond uit: Rick van der Ploeg, Frank Kalshoven en Hugo Keuzenkamp. Allereerst was er een inleidende monoloog van Frank Kalshoven, die de Troonrede als saai bestempelde en prees zichzelf gelukkig dat er een papieren versie van de Troonrede was.

Al gauw kwamen er vragen bij de heren bovendien. Vragen als: Is dit kabinet een kabinet van het bedrijfsleven? Op deze vraag kon men geen bevestigend antwoord geven daar er in de Troonrede niks over geschreven werd. Het bedrijfsleven zal zich niet gelukkig prijzen met dit kabinet, was de veronderstelling, want het kabinet geeft niet te kennen dat het überhaupt bij iemand hoort. Het manoeuvreerde zich als een ongeleid projectiel.

Rick van der Ploeg benadrukte al wat er in de Troonrede was geschreven: De economie is momenteel niet vooruit te branden. Er zit geen groei in, en de verwachting is, dat nog wel zo zal blijven het aankomende jaar. Het beleid kenmerkt zich door bezuinigingen, zowel in goede als in slechte tijden. De vraag die hij namens de burger vertolkte was: Waar blijft de opkikker?

Hugo Keuzenkamp reageerde hierop door de vraag te stellen waar dan de oplossing zou liggen. Deze was volgens hem te vinden in de export die de Nederlandse economie kenmerkt. Nederland heeft, van oudsher, een open economie gekend. Misschien hét moment om de mogelijkheden van ons exportbeleid te herzien. Ondertussen was Rick van der Ploeg nog druk bezig om de gebreken van het huidige kabinet aan te wijzen. Hij voerde drie gebreken aan:

1) Er moet meer naar het onderwijs gekeken worden.

Op het moment wordt er niet meer geld geïnvesteerd in het onderwijs door het huidige kabinet. Dit heeft tot gevolg dat wetenschappers en andere academici naar het buitenland zullen vertrekken.

2) De, helaas, voortdurende armoede in Afrika.

Het kabinet zou de landbouwsubsidie moeten afbreken en overtollige producten moeten exporteren naar Afrika of andere ontwikkelingslanden.

3) Als laatste werd het buitenlandbeleid van Nederland onder de loep genomen. Deze is in alle opzichten pro-VS. Dit is velen een doorn in het oog.

Het debat kreeg een vervolg door over te gaan op de openbare financiën.

De zorg werd hier als 'zorgenkindje' behandeld. De zorg beslaat al een groot percentage van de overheidsuitgaven. Met de op handen zijnde veranderingen in het zorgstelsel en het pakket van zorgverzekeraars, is er sprake van kartelvorming van diezelfde zorgverzekeraars. De burger zou hiervan nogmaals de dupe zijn. Er zouden zogeheten 'regionale monopolies' ontstaan van de betreffende zorginstaties.

Het beleid dat nu gevoerd wordt, ten aanzien van de zorg, zou voortvloeien uit het beleid dat al eerder is gevoerd door het kabinet. Er zou, volgens het panel, een prikkel moeten zijn om het bedrijfsleven in deze markt te betrekken dan wel te laten reguleren. Er is nu sprake van liberalisering van de zorg, terwijl de concurrentie niet goed geregeld is. De conclusie was dan ook dat de maatregelen, zoals die in de Miljoenennota voorgesteld zijn, niet het vertrouwen hebben van de panelleden.

Naast dit onderwerp ging het ook over Nederland binnen de EU. Momenteel is er sprake van een hoger tekort. Is dit toe te wijten aan de zwakke munt? En belangrijker nog: Moet het Pact worden aangepast?

De 3%-regeling die te maken heeft met het begrotingstekort wordt niet gehaald door de omringende landen.

Een natuurlijke vraag die dan rijst is: Hoe is de 3%-regel bepaald? Is hier een wetenschappelijke basis voor? Het blijkt dat de 3%-regel niet is gebaseerd op enige regel, maar dat het 'natte vinger werk' is geweest. Een duidelijke vorm waarbij de politieke norm niet een economische norm betreft, aldus het panel.

Bij de vraag waar precies bezuinigd moet worden, werd terug gekeken naar Paars 2. Het panel concludeerde dat het Paars 2-kabinet heeft nagelaten om voorkomende maatregelen te treffen, waardoor er nu bezuinigd moet worden. Iets waar de burger nu de consequenties van moet aanvaarden.

De vraag of de maatregelen, zoals die nu bekend zijn geworden, ook daadwerkelijk het beoogde effect van dit kabinet hebben, kunnen we pas in mei 2004 analyseren. In die maand zal er een beschouwing plaatsvinden van de uitwerkingen die deze miljoenennota betreft.

Minister Hoogervorst op dreef

De daling van het aantal subsidies aan vrijwilligersorganisaties, in perspectief.

Wat te denken van de aankomende bezuinigingsronde van Kabinet Balkenende II? Het moge duidelijk zijn dat de kosten van de verzorgingstaat binnenkort de pan uit rijzen. De WAO is al jaren een probleem, de pensioenen vormen binnenkort een enorm probleem. Niet gek dat er maatregelen moeten genomen worden. En niet gek dat deze worden doorgevoerd ten tijde van economische crisis –zie de ontploffingstheorie elders in dit blad.

tekst: **Marileen Kan**

De bezuinigingen die op dit moment worden doorgedrukt, omvatten veel meer dan bovengenoemde werknemersuitkeringen. Neem de subsidies van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Veel van deze organisaties steunen op vrijwilligerswerk. Zij worden in hun subsidies met minstens 10% en maximaal 100% gekort. Tot 2007 bedragen de bezuinigingen in totaal 127 miljoen euro – per jaar.

Volgens overheidscommissie Groenman (2000) is vrijwilligerswerk het cement van de samenleving. Is de overheid in 2003 vergeten hoe zij moet bouwen? Nu de sociale zekerheid zich terugtrekt, zou vrijwilligerswerk toch juist gestimuleerd moeten worden? Waar is de overheid mee bezig?

Het rapport over het beleid begrotingssubsidies van het Ministerie van VWS (2003) licht dit toe. Het beleid is als volgt: subsidies worden voortaan gekoppeld aan heldere en concrete doelen. De verantwoordelijkheid ligt bij de burger - Balkenende heeft ongetwijfeld hoogstpersoonlijk toegezien op het gebruik van deze term. Subsidies worden alleen nog verstrekt in bijzondere gevallen. Daarnaast stuurt het Ministerie van VWS alleen nog maar op afstand. Een resultaatgericht en terugtrekkend beleid, zo blijkt.

Als men kijkt naar de instellingen die hun subsidie volledig kwijt zijn, valt vooral op dat het er veel zijn. Ook dat ik van de meeste nog nooit gehoord heb. Hoe rouwig moet ik zijn om het verlies van de subsidie aan de Stichting Maatschappelijk Werk t.b.v. kermisexploitanten en Circusmedewerkers? Of die aan de Landelijk Contact Jeugdverenigingen Christelijke Gereformeerde Kerken? Wat mij wel zorgen baart is de subsidiestop voor vrijwel alle sportorganisaties. Zullen kinderen van minder welgestelde ouders dan minder sporten? Wat zijn dan de gevolgen voor aanzwellende obesitas-golf die de minder gefortuneerde in onze samenleving het meest raakt?

Een ander die het rapport inkijkt, zal weer prioriteit geven aan andere organisaties. Waarom geven wij niet zelf geld aan instellingen die wij belangrijk vinden? Vanuit andere delen in de samenleving, zoals de cultuursector en de onderwijssector, klinkt de roep om een culture of giving. Net als in de V.S. zouden burgers en bedrijven een belangrijke inkomstenbron moeten vormen voor ngo's. Instellingen zouden flexibeler en innovatiever kunnen worden zonder al die overheidsbemoediging. De eigen verantwoordelijkheid en het eigen initiatief ligt zo ook weer bij de burger.

Zullen wij in Nederland binnenkort ook fundraisers houden voor het goede doel? Zullen rijke zakenlieden ook meer goede sier willen maken met een donatie aan een vrijwilligerswerkorganisatie? Ik betwijfel het.

De voornaamste reden, hoe banaal ook, is geld. In de V.S. betaalt men gemiddeld veel minder belasting en houdt men meer over om weg te geven. In Nederland betaalt men meer belasting en houdt men minder over om weg te geven. Een tweede reden is cultuurgebonden. In de V.S. is men gewend de eigen boontjes te doppen – mede door de beperkte sociale voorzieningen. Wanneer men rijk en succesvol is, laat men dit graag aan de buitenwereld zien door een grote donatie aan een deugdelijke organisatie. Men neemt graag het heft in eigen handen en organiseert graag zelf iets. In Nederland heeft men deze verzorgende taken aan de overheid uitbesteed en betaalt men in ruil hogere belastingen.

Dat er mensen in Nederland vrijwilligerswerk doen, is eigenlijk heel bijzonder. Het korten van de subsidies toont aan dat de overheid de aan haar vertrouwde taken afstoot. Een verlaging van de belastingen is niet meer dan gepast, dank u.

Met dank aan het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Shell embraces a world

tekst: Irina Fetisova

On 4 July 2002, Shell International Gas Limited (Shell), OAO Gazprom and ExxonMobil China Gas Pipeline Limited signed a Joint Venture Framework Agreement with PetroChina Company Ltd and China Petroleum and Chemical Corporation (Sinopec Corp) for the West East Project. The framework agreement is a significant milestone towards the signing of a Joint Venture Contract, however there is still much to discuss and agree. Shell, Gazprom and ExxonMobil will take an equal 15 per cent share of the integrated project (including gas production). Hong Kong and China Gas and Sroytransgaz will participate in the pipeline project.

Royal Dutch/Shell Group is best known to the public for the service stations and for exploring and producing oil and gas on land and at sea. But the company delivers a much wider range of energy solutions and petrochemicals to customers. These include transporting and trading oil and gas, marketing natural gas, producing and selling fuel for ships and planes, generating electricity and providing energy efficiency advice. In more than 145 countries and territories around the world, the companies of the Royal Dutch/Shell Group are engaged in the business of Exploration and Production, Gas & Power, Oil Products, Chemicals and Renewables as well as Other Activities. The management of each Operating Company is responsible for the performance and long-term viability of its own operations, but it can draw on the experience of the Service Companies and, through them, of other Operating Companies.

Around the globe, Shell companies work in partnership with industry, government and society to deliver what is expected of them – economically, socially and environmentally. Russia is a major resource holder in the world with tremendous potential and experience in the energy sector. While cooperation in the gas industry may be young, Russia and Dutch collaboration in the oil industry is now in its third century.

Anglo-Dutch Shell, the world's second largest oil company began doing business with Russia in 1892 when it transported 4000 tons of Caspian kerosene to Bangkok and Singapore. Some 110 years later, the company is exporting Caspian oil from the Russian port of Novorossiysk by means of the Caspian Pipeline Consortium - the first major export pipeline built in the former Soviet Union since 1991 and the first one to directly pump Caspian Sea resources to world markets. 1580-kilometer CPC is recognized as an engineering achievement despite the delays encountered in its completion. Though the project was criticized by Russian pipeline operator Transneft, analysts say the opening of the pipeline will generate large transit fees for the Russian government, which partly owns the pipeline, as well as maintain its hold on Caspian oil exports. Shell, as part of the consortium responsible for the pipeline's construction, directly participated this historical project.

Nevertheless, Shell has made an even more important contribution to the development of the Russian oil industry through its participation in Sakhalin Energy, the consortium developing the 1 billion-barrel Piltun-Astokhskoye oil field and 14 trillion-cubic feet Lunskeye gas field. Known together as Sakhalin II, the project is the first in Russia to produce oil under PSA terms and the first to produce oil offshore. Sakhalin II has, no less than the CPC, been viewed as an engineering success due to the extreme environmental conditions on the Far Eastern island. The consortium is currently producing about 70000 barrels a day during the ice-free season at Piltun-Astokhskoye, part of which is exported to key Asian markets Japan, Korea and Taiwan. The project is currently in the \$8 billion Phase II stage that foresees by 2005 round-the-year production at Piltun-Astokhskoye and the start of gas production at Lunskeye.

Shell, the operator of Sakhalin II with a 55% stake, is developing plans to build Russia's first and the world's largest liquid natural gas (LNG) plant, to be supplied by Lunskeye. Another key element of Phase II, the LNG plant would enable Russia to supply the important markets of Southeast Asia with gas without trying it to a specific market. The plant is expected to be in operation by the end of 2006.

Overall, Shell and partners are to invest about \$10 billion into the development of Sakhalin II, making it one of the top foreign investment projects in Russia to date.

There is no doubt that the Chinese market represents the most important gas market in Asia, thanks to its rapid industrialization and population of 1 billion. Neighboring Russia is well suited to dominate this market if it can build the necessary transport infrastructure, currently non-existent between the two countries. Gazprom, Shell and ExxonMobil framework agreement with Chinese national companies to construct the West-East pipeline to carry gas from the rural western province of Xinjiang to the eastern megapolis of Shanghai will positively influence the industrial development and social prosperity in different regions of China. "Gazprom", as the largest gas company in the world, for decades carries out large-scale extraction and nonstop transportation of natural gas in extreme environment. The pipeline could eventually be connected to the Commonwealth of Independent States' pipeline system, enabling Gazprom to supply the Chinese market.

Shell is looking to deepen its cooperation with Gazprom. The Anglo-Dutch company last spring invited Gazprom to join the Sakhalin II project. Field development began last autumn with part of the gas to be supplied to Western Europe, including the Netherlands.

The Netherlands's Gasunie is one of the major European gas companies looking to team up with Gazprom to help the latter boost exports to the West through the development of new routes. Gasunie, which opened a new chapter in economic relations between Moscow and Amsterdam two years ago when it began importing Russian gas into the country for the first time, has recently put forward its own version of the proposed NorthTransGas (NTG) pipeline to pump Russian gas to northern Europe.

In its proposal, Gasunie aims to use the Netherlands' current position as a major hub for natural gas shipments in Western Europe as well as its large gas storage assets to open more export outlets to Gazprom. The Netherlands has a sophisticated gas transport system covering 11000 kilometers and connecting to key markets such as Germany and France. By 2005, when the Balgzan-Bacton underwater pipeline is complete, the Netherlands' gas transportation system will also be linked to the one in England. In addition, Gasunie has large gas storage facilities in the form of depleted gas fields. They can be used to store Gazprom gas imported during summer months for later use during winter months, avoiding bottlenecks along Gazprom export routes during peak demand.

Gasunie has proposed laying a pipeline along the Baltic Sea from Finland to Denmark, where it can be linked to the Dutch system by a short underwater pipeline. Earlier versions of the NTG pipeline saw running it to Germany, where it would connect into the Europe-wide network system. Gasunie officials say that would create more middlemen between Gazprom and end customers, reducing the Russian gas monopoly's revenues and cut out potential customers such as Sweden. Gasunie officials also say their project makes greater use of existing infrastructure onshore, lowering the cost and time of construction. The Gasunie project, even if chosen, is a long way off, say analysts. Gas for the NorthTransGas pipeline would come from huge reserves in the Barents Sea, which will likely take years to develop because of their location in arctic regions. Work cannot begin until billions of dollars in financing is found, something that could take several years as well.

"The sale of Russian gas to Holland is seen as the first step towards a much broader cooperation (between the two countries)", said Geert Greving, area manager for the Central Europe and Russia of N.V. Nederlandse Gasunie. "We foresee kind of strategic alliance between Russia and Holland, where Russia delivers high gas load factor over a long distance and Holland adds flexibility in order to supply the end-consumer in the European region."

Dutch-Russian cooperation in the oil and gas sector has now gained momentum and looks set to strengthen in coming years.

**Financiële
Studievereniging
Amsterdam**

Wil je je carrière goed beginnen? Word dan lid van de FSA! De FSA is een studievereniging voor financieel geïnteresseerde studenten van de UvA en de VU. De FSA is een intermediair tussen studenten en het bedrijfsleven. De FSA organiseert voor haar leden tal van projecten.

- De projecten die binnenkort plaatsvinden zijn:
- de Landelijke BeleggingsCompetitie(LBC). Kijk voor meer informatie op www.beleggingscompetitie.nl. Doe gratis mee, schrijf je nu in. De belegger met het hoogste rendement krijgt mooie prijzen.
 - Beroepdagen: een mooie kans om een kijkje in de keuken te nemen bij alle deelnemende bedrijven. Door middel van presentaties, workshops en diners krijg je een goede indruk van de sfeer bij deze topbedrijven.
 - Accountancy Cycle: alle toekomstige accountants opgelet. inhouse-dagen bij alle grote accountantskantoren en ook bij de kleintjes.

Als lid van de FSA krijg je vier keer per jaar ons vakspecialistisch magazine 'Fiducie' en ons katern 'FSA&Beyond' thuisgestuurd. Verder word je natuurlijk op de hoogte gehouden van al onze projecten.

Wil jij wat doen naast je studie? Wil jij organisatorische ervaring opdoen bij de meest professionele studievereniging van Nederland? Word dan actief lid bij de FSA. Wij zijn altijd op zoek naar enthousiaste, gemotiveerde leden. Kom dus langs op kamer E 0.12 of kijk voor meer informatie op: www.fsa.nl. Mailen of bellen kan ook: info@fsa.nl of 020-5256512.

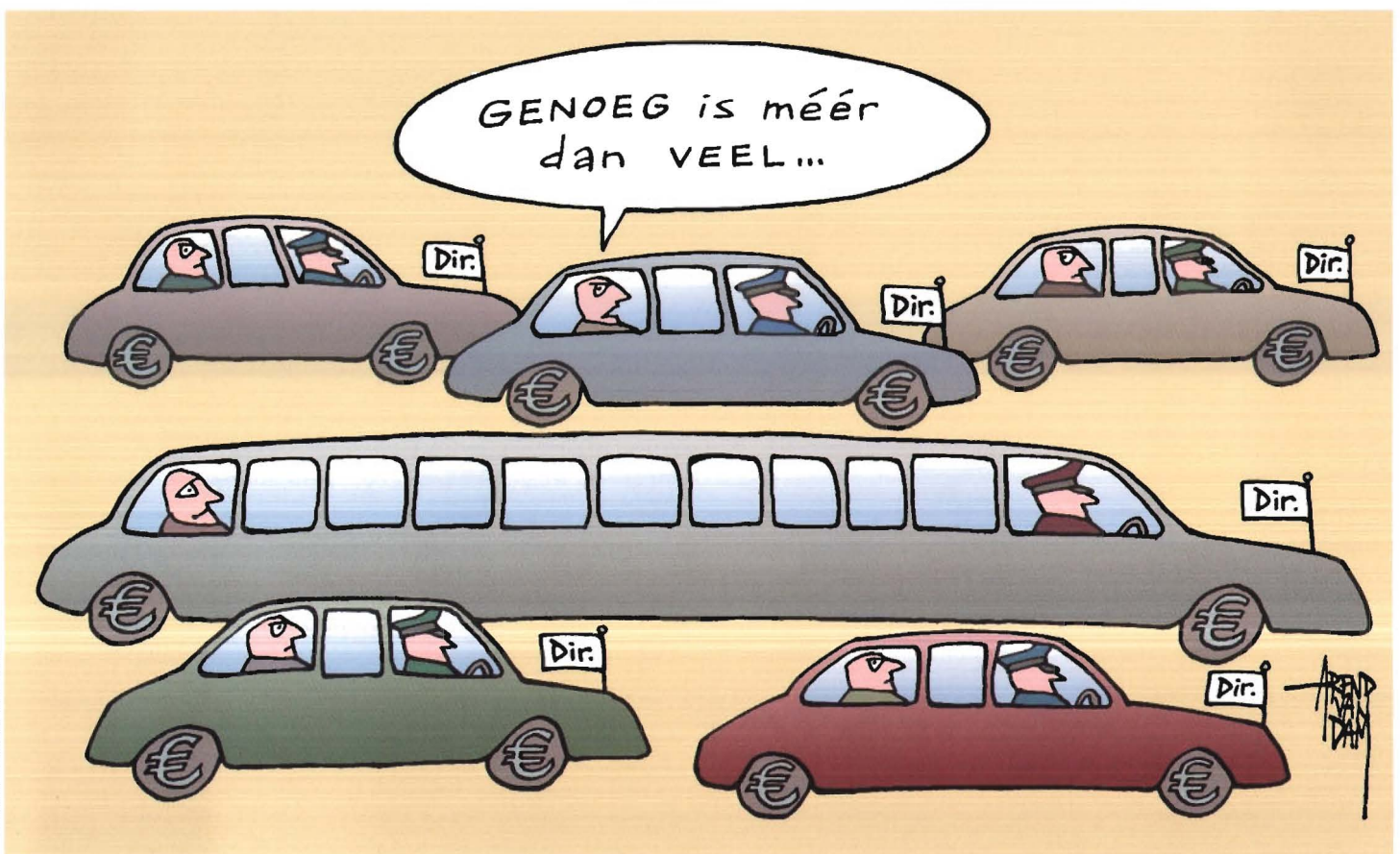
Marketing Associatie Amsterdam

De Marketing Associatie Amsterdam is dé studievereniging voor alle in marketing geïnteresseerde studenten.

Wij willen jou, als student, op diverse manieren in contact brengen met het bedrijfsleven. Om dit te realiseren organiseren wij gedurende het hele jaar de meest uiteenlopende activiteiten op het gebied van marketing! Zo zal er 11 november 2003 de Marketingdag plaatsvinden met als thema: "One-to-one marketing: A Personal Touch". Uiteraard organiseren wij nog veel meer gedurende het jaar, zoals bijvoorbeeld Masterclasses, SAWA-Reel, Recruitmentdiners, en een internationaal onderzoeksproject.

Wil je op de hoogte blijven van deze activiteiten, het blad inforMAAtie ontvangen en in contact staan met het bedrijfsleven, wordt dan nu lid van de MAA voor maar 12,- per jaar!

Voor inschrijving en meer informatie ga naar www.maa.to.

Concertagenda

VERLOREN VERLEDEN

Suk – Aseal Symfonie
zaterdag 15 november 2003, 20.15 uur
maandag 17 november 2003, 20.15 uur
Nederlands Philharmonisch Orkest,
Libor Pesek, dirigent
Antje Weithaas, viool
Dvorák – Vioolconcert
Suk - Asrael Symfonie

Gratis Inleiding door artistiek manager Ronald Vermeulen
Maandag 17 november 2003
19.15 -19.45 uur, Spiegelzaal

VAN ZWEDEN DIRIGEERT TSJAIKOVSKI

zaterdag 6 december 2003, 20.15 uur
Nederlands Kamerorkest
Jaap van Zweden, dirigent
Isabelle Faust, viool
Haydn - Symfonie nr. 44 'Trauersymphonie'
Hartmann - Concerto funebre
Tsjajkovski - Souvenir de Florence

Het Muziekcafé

Van 19.30 tot 20.00 uur vindt in de Spiegelzaal een gevarieerd informatief programma plaats. De toegang is gratis.

FAMILIECONCERT

zondag 14 december 2003, 14.15 uur
Yakov Kreizberg, dirigent
n.t.b., verteller
Fauré - Suite 'Pelléas et Mélisande'
Ravel - Suite nr. 2 'Daphnis et Chloé'

FRANSE MAGIE

zaterdag 13 december 2003, 20.15 uur
dinsdag 16 december 2003, 20.15 uur
Nederlands Philharmonisch Orkest
Yakov Kreizberg, dirigent
David Geringas, cello
Debussy - Prélude à l'après-midi d'un faune
Dutilleul - Celloconcert 'Tout un monde lointain'
Fauré - Suite 'Pelléas et Mélisande'
Ravel - Suite nr. 2 'Daphnis et Chloé'

Het Muziekcafé

Van 19.30 tot 20.00 uur vindt in de Spiegelzaal een gevarieerd informatief programma plaats. De toegang is gratis.

FEEST!

Strauss walsen en operette
zondag 21 december 2003, 14.15 uur
maandag 22 december 2003, 20.15 uur
dinsdag 23 december 2003, 20.15 uur
Nederlands Philharmonisch Orkest
Yakov Kreizberg, dirigent
Jessica Jones, sopraan

Met dit bruisende programma onder leiding van chef-dirigent Kreizberg komt u gegarandeerd in feeststemming!

DE VRIEND DIRIGEERT HAYDN

zaterdag 3 januari 2004, 20.15 uur
maandag 5 januari 2004, 20.15 uur
Nederlands Kamerorkest
Jan Willem de Vriend, dirigent
Ivan Moravec, piano
Haydn - Symfonie nr. 101 'De klok'
Mozart - Pianoconcert nr. 25
Ries - Symfonie nr. 5

Het Muziekcafé

Van 19.30 tot 20.00 uur vindt in de Spiegelzaal een gevarieerd informatief programma plaats. De toegang is gratis.

KREIZBERG DIRIGEERT BRAHMS

dinsdag 20 januari 2004, 20.15 uur
woensdag 21 januari 2004, 20.15 uur
Nederlands Kamerorkest
Yakov Kreizberg, dirigent
Lenneke Ruiten, sopraan (winnares Internationaal Vocalistenconcours 's Hertogenbosch 2002)
Mozart – Exsultate jubilate
R. Strauss - Serenade voor blazers
Barber - Knoxville, Summer of 1915
Brahms - Serenade nr. 1

RUSSISCH CARNAVAL

Stravinsky – Petroesjka
zaterdag 24 januari 2004, 20.15 uur
maandag 26 januari 2004, 20.15 uur
Nederlands Philharmonisch Orkest
Yakov Kreizberg, dirigent
Peter Jablonski, piano
Markevitch - Rebus
Rachmaninov - Paganini Rapsodie
Lutoslawski - Paganini Variaties
Stravinsky - Petroesjka

VAN KEULEN DIRIGEERT GRIEG

zaterdag 7 februari 2004, 20.15 uur
Nederlands Kamerorkest
o.l.v. Isabelle van Keulen, viool
Wilke te Brummelstroete, mezzosopraan
Grieg - Holberg Suite
Mendelssohn - Vioolconcert in d
Respighi - Il Tramonto
Verdi - Strijkkwartet

Het Muziekcafé

Van 19.30 tot 20.00 uur vindt in de Spiegelzaal een gevarieerd informatief programma plaats. De toegang is gratis.

Alle concerten zijn in de Grote Zaal van het Concertgebouw en kosten € 8,- op vertoon van OV of CJP.

DUIZEND-EN-EEN-NACHT

zaterdag 14 februari 2004, 20.15 uur
zondag 15 februari 2004, 14.15 uur
maandag 16 februari 2004, 20.15 uur
dinsdag 17 februari 2004, 20.15 uur
Nederlands Philharmonisch Orkest
Asher Fisch, dirigent
Igor Roma, piano
Ravel - Alborada del Gracioso
De Falla - Nachten in de Spaanse tuinen
Rimski-Korsakov - Scheherazade

FAMILIECONCERT

zondag 29 februari 2004, 14.15 uur
Nederlands Philharmonisch Orkest
Yakov Kreizberg, dirigent
Malou Gorter, verteller
Marion van den Akker, mezzosopraan (Carmen)
André Post, tenor (Don José)
Bizet - Carmen (delen uit)

BRUCKNER - 4DE SYMPHONIE

zaterdag 6 maart 2004, 20.15 uur
zondag 7 maart 2004, 14.15 uur
maandag 8 maart 2004, 20.15 uur
Nederlands Philharmonisch Orkest
Yakov Kreizberg, dirigent
Schubert - Symfonie nr. 3
Bruckner - Symfonie nr. 4 'Romantische'

DE MOLDAU EN SLAVISCHE DANSEN

zaterdag 27 maart 2004, 20.15 uur
maandag 29 maart 2004, 20.15 uur
dinsdag 30 maart 2004, 20.15 uur
Nederlands Philharmonisch Orkest
Petr Altrichter, dirigent
Ewa Kupiec, piano
Smetana - De Moldau
Dvorák - Pianoconcert
Novák - In het Tatragebergte
Dvorák - Slavische Dansen nrs. 8, 1, 10, 2, 15

Het Muziekcafé

Op 29 en 30 maart vindt in de Spiegelzaal van 19.30 tot 20.00 uur een gevarieerd informatief programma plaats. De toegang is gratis.

Gratis Inleiding door artistiek manager Ronald Vermeulen

Maandag 29 maart 2004
19.15 -19.45 uur, Spiegelzaal
reserveren via 020-671 83 45

BEETHOVEN - PASTORALE

dinsdag 25 mei 2004, 20.15 uur
zaterdag 29 mei 2004, 20.15 uur
Nederlands Philharmonisch Orkest
Carlo Rizzi, dirigent
Susanna Moncayo, mezzosopraan
Beethoven - Symfonie nr. 6 'Pastorale'
Berio - Folksongs
Ravel - La Valse

Het Muziekcafé

Op dinsdag 29 mei vindt in de Spiegelzaal van 19.30 tot 20.00 uur een gevarieerd informatief programma plaats. De toegang is gratis.

DVORÁK - CELLOCONCERT

zaterdag 5 juni 2004, 20.15 uur
zondag 6 juni 2004, 14.15 uur
maandag 7 juni 2004, 20.15 uur
Nederlands Philharmonisch Orkest
Yakov Kreizberg, dirigent
Alban Gerhardt, cello
Dvorák - Celloconcert
Dvorák - Symfonie nr. 8

Gratis Inleiding door artistiek manager Ronald Vermeulen

Maandag 20 september 2003
19.15 -19.45 uur, Spiegelzaal
Reserveren via 020-671 83 45

AMERIKAANS SWINGEN

Gershwin en Bernstein
zaterdag 12 juni 2004, 20.15 uur
zondag 13 juni 2004, 14.15 uur
maandag 14 juni 2004, 20.15 uur
Nederlands Philharmonisch Orkest
Yakov Kreizberg, dirigent
Colin Currie, slagwerk
Bernstein - Ouverture 'Candide'
Torke - Slagwerkconcert 'Rapture' (Nederlandse première)
Bernstein - On the Waterfront
Gershwin - An American in Paris

Het Muziekcafé

Op 12 en 14 juni vindt in de Spiegelzaal van 19.30 tot 20.00 uur een gevarieerd informatief programma plaats. De toegang is gratis.

Voor reserveringen bel kassa Concertgebouw 020-671 83 45 of raadpleeg www.orkest.nl.

Waar neem je de verantwoordelijkheid van nu mee naar je baan van straks?

Studeren is niet alleen leren vanuit de boeken. Je leert nog veel meer tijdens je studie. Bijvoorbeeld van de ervaringen die je opdoet. Of van het organiseren van een seminar. Van het samenwerken met anderen. Kortom, je leert ook wat het is om verantwoordelijkheid te dragen. Dat komt goed uit, want dan ben je alvast voorbereid op een eventuele toekomst bij de Belastingdienst.

Belastingen raken de mens, dus bij het proces van heffen, innen en controleren weet je de ogen van de samenleving op je gericht. Je krijgt al snel te maken met grote verantwoordelijkheid in je werk. Het controleren van ingediende aangiftes bijvoorbeeld. Je beoordeelt of ze aanvaardbaar zijn en of de fiscale feiten overeenkomen met de wettelijke vereisten. Je doet boekenonderzoek bij ondernemingen. Beoordeelt de administratieve organisatie. Bent alert op fraude. Bij dat werk kom je in contact met zeer verschillende mensen. Onzekere, aardige mensen die jij de weg moet wijzen. Of harde, deskundige onderhandelaars. Maar wát je ook doet en met wie je ook te maken krijgt, je staat er nooit alleen voor. Medewerkers persoonlijk en vakinhoudelijk laten groeien, dat zien we bij de Belastingdienst als ónze verantwoordelijkheid.

Studeer je momenteel Accountancy, Fiscale Economie (HBO) of Bedrijfs-economie (WO of HBO), dan loont het de moeite om tijdens je studie de ontwikkelingen bij de Belastingdienst te blijven volgen.

Wellicht dat het verantwoordelijkheidsgevoel dat je nu ontwikkelt, je over een aantal jaren bij ons van pas zal komen.

Belastingdienst

Werk waar je trots op bent